

RAIVA AJA

(THE PIONEER)

Keskiviikko, marraskuun 9 - Wed. Nov. 9, 1988

FINNISH AMERICAN WEEKLY

84 vuosikerta LXXXIV No. 44 45 cents

Suomi odotetuin äänin YK:n turvallisuusneuvostoon

Suomi valittiin lokak. 26. p:nä YK:n turvallisuusneuvostoon ensi vuoden alusta alkavaksi kaksivuotiskaudeksi.

Jäsenyys ratkesi YK:n yleiskokouksen kolmannessa äänestyksessä, jossa Suomi sai 110 ääntä ja sen kanssa paikasta kilpaillut Kreikka 47 ääntä. Kolmas lännen kiintiön kahdesta paikasta kilpaillut maa Kanada varmisti jäsenyytensä jo ensimmäisellä kierroksella saadessaan 124 ääntä.

Valinnan ratkettua Suomen pysyvä YK-edustaja Klaus Törnudd arvioi, että olmannessa äänestyksessä saatu äänimäärä 110 oli suurin piirtein odotusten mukainen.

Valintaan tarvittiin vähintään 105 ääntä. Kolmanteen äänestyskierrokseen osallistui 158 maata 159:stä, mutta yksi ääni hylättiin.

Turvallisuusneuvoston uudeksi jäseniksi valittiin Suomen ja Kanadan lisäksi Kolumbia, Etiopia ja Malesia. Vuodenvaihteessa turvallisuusneuvoston jättävät Saksan liittotasavalta, Italia, Japani, Sambia ja Argentiina.

Erityisesti Törnudd kiitti Suomen kiertävää suurlähettilästä Joel Pekuria, joka osallistui tiiviisti turvaneuvostoehdokkuuteen liittyviin neuvotteluihin YK:n jäsenmaiden kanssa.

YK-edustustoa vahvennettava

Törnudd toivoi valinnan varmistuttua, että Suomen YK-edustustoa vahvistetaan turvallisuusneuvostojäsenyyden vuoksi ja arveli, että edustusto saa muutaman lisätyöntekijän.

Suomen sosiaali- ja terveysministeri Tarja Halonen ja Suomen YK-lähettiläs Klaus Törnudd riemuitsivat kolmannen kierroksen tulosten tultua julki.

kijän.

Törnudd arveli, että tuore turvaneuvostojäsenyys vaatii joitakin vahvistuksia myös ul-

koministeriössä Helsingissä.

Tärkeimpinä turvallisuusneuvostossa Suomen eteen tulevista asioista Törnudd piti

Iranin ja Irakin tulitauon kehittämistä pysyväksi rauhantilaksi sekä Namibian itsenäistymisneuvotteluja.

Kiitosta uurastajille

YK:n yleiskokous valitsee vuosittain turvallisuusneuvostoon viisi vaihtuvaa jäsentä kaksivuotiskaudeksi. Pysyvinä jäsenmaina yhteensä ovat Yhdysvallat, Neuvostoliitto, Iso-Britannia, Kiina ja Ranska.

Suomen YK-edustustossa äänestyksen jälkeen pidetyssä tilaisuudessa suurlähettiläs Törnudd kiitti kaikkia ulkoasiainhallinnon edustajia jäsenyyden eteen tehdystä mittavasta työstä.

Lasten hyväksikäyttö jatkuu sotarintamilla

GENEVE, Sveitsi - Lasten käyttäminen eri maiden ja sisijärjestöjen armeijoissa orjiin verrattavana tykinruokana ei rajoitu vain Iraniin.

Ainakin 200,000 lasta on tälläkin hetkellä asepalveluksessa 12 sotaa käyvässä maassa, kertoo YK:n talous- ja sosiaalineuvoston puitteissa Genevessä julkistettu raportti. Mikään kansainvälinen elin sinänsä ei seuraa asiaa, koska sotilaspalvelus yleensäkin ei kuulu minkään tällaisen

järjestön tutkimusalaan.

Jo asepalveluksen oton "laillisuuden" rajat ovat useissa maissa hyvin hämärät. Lukuisissa maailman kolkissa nuoret yksinkertaisesti pakotetaan palvelukseen, kuten Afganistanissa on tehty kaappaamalla tulevat "sotilaat" suoraan kaduilta.

El Salvadorissa, jossa asepalvelukseen astumisen lakisääteinen ikäraja on 18 vuotta, armeijan rekrytoijat ovat kaapanneet lapsia kouluteil-

tä. Guatemalassa tilanne on samantapainen.

Contrat uhkasivat tappaa vastahakoiset

Nicaraguassa contrien riveissä on poikia aina 12 vuodesta alkaen. Raportin mukaan contrien rekrytointikampanjoissa rengastettiin viime vuoden marraskuussa 84,300 nuorta Chenandagassa ja vietiin käsirautoissa kotoaan. Ensimmäisille lehtimiehille annettujen lausuntojen mukaan monet näistä nuorista oli uhattu tappaa, jos he eivät suostu taistelemaan contrien rinnalla.

Geneven humanitäärisiin sopimuksiin lisättiin vuonna 1977 pöytäkirja, joka määritteli asepalveluksen aloittamisen "laillisen" ikärajan 15 vuodeksi. Iran on yksi esimerkki maasta, joka ei ole koskaan allekirjoittanut pöytäkirjaa ja joka on alentanut asepalvelukseen astumisen aina 13 ikävuoteen.

Namibiassa Etelä-Afrikan hallitus on määrännyt sotilas-

koulutuksen pakolliseksi jo 16-vuotiaille. Swapon tiedetään kaapanneen nuoria vanhemmiltaan omiin tarkoituksiinsa ilman, että kansainvälinen yhteisö olisi koskaan vaatinut sitä tilille mistään.

YK-raportti toteaa, että vaikka Naton ja Varsovan liiton kaltaiset järjestöt pitävät huolta siitä, että niiden jäsenmaissa sotilaspalvelu tapahtuu selvin säännöin, ei lapsisotilaita käytävissä maissa ole mitään vastaavaa kontrollia.

Punainen Risti ja pari muuta humanitääristä järjestöä ovat joutuneet hieman sivuamaan kysymystä vain sen vuoksi, että ne ovat olleet tekemisissä lapsisotilaiden kanssa sotavankileireillä.

Taloudelliset syyt joskus taustalla

Joissakin tapauksissa lapsisotilaat ovat värväytyneet palvelukseen taloudellisista syistä kuten Hondurasissa ja Marokossa. Useiden tietojen mukaan rintamalle lähetetyt jatkuu sivulla 13

This week in

THE FINNISH-AMERICAN

RAIVA AJA

pages 8-10

- Speaking of 'Our Other Cape'
- Festival of Music
- Finnish American Club of Saima
- Finland's Lutheran Church as bridge builder

Sisäsivuilla:

- Connecticutin kulmilla sivu 5
- Floridan kuulumisia sivu 6
- Suomalainen pitopalvelu huolehtii juhliesi ruokapuolesta sivu 11
- Fitchburgin ympäristö sivut 12 & 13
- Suomesta ja suomalaisista sivut 14 & 15

Ihmiskunnan hyljätty aarre

Arvioitten mukaan noin 400,000 lasta kuolee nälkään päivittäin. Yhdistyneiden Kansakuntien ravinto- ja maanviljelysorganisaatiot ennustavat, että vuoteen 2000 mennessä vakavasti nälkää näkevien lasten lukumäärä kasvaa 30:lla prosentilla.

Ällistytävä lukumäärä. Se, että lukumäärä on nousu- eikä laskusuunnassa, on osoituksena yleismaailmallisesta välinpitämättömyydestä lasten hyvinvointia kohtaan.

Emme voi vedota tietämättömyyteen. Tilanetta on kuvattu yksityiskohtaisesti useiden sanoma- ja aikauslehtien sivuilla. Televivouutisissa olemme nähneet aasialaisten ja afrikkalaisten aliravittujen lasten paisuneita vatsoja. Heidän surulliset silmänsä ovat tuijottaneet meitä kuva-ruudun välityksellä, mutta mitään ei ole tapahtunut. Miksi?

Olemme ilmeisesti sulkeneet silmämme heidän tuijotukseltaan. Päivästä toiseen elämme omaa elämäämme. Jos ja kun innostumme jonkin asian puolesta, valitsemme harmaavaaleja tai vaikkapa Kalifornian punapuut hättää kärsivien lasten asemasta.

Mailman ruokaneuvoston laskelmien mukaan kaikki nälkää näkevät lapset voitaisiin ravita yhdellä prosentilla niistä määrärahoista, mitkä maailma vuosittain käyttää aseistukseen.

Kasvihuone -ilmiö, Tähtien sota -hanke ja monet muut kriisit näyttävät olevan tärkeämpiä kuin lasten hyvinvoinnin takaaminen. Miksi? Voiko syynä olla se, että lasten hyvinvointia ei voida ratkaista teknologisin menetelmin, siinä tarvitaan myös myötätuntoa ja rakkautta.

Sivistyneen maailman menestyksen mittapuu ei ole suinkaan sen aseellinen tai taloudellinen mahti vaan sen lasten hyvinvointi. Lasten kukoistaessa yhteiskuntakin kukoistaa.

Wayne Gretzkyn yhdeksän kautta NHL:ssä

Yhden miehen ennätys sirkus

27-vuotias **Wayne Gretzky** on ilmeisesti tällä hetkellä maailman tunnetuin jääkiekkoilija. Sen lisäksi, että miehen tekoset kaukalossa hämmästyttävät on vielä varmasti kaikkien miellissä kesällä jysäytetty NHL:n historian merkittävien pelaajakauppa.

Supertähti Gretzky myytiin Edmonton Oilersseista kuninkaiden kuninkaaksi Los Angeles Kingseille. Tämän kaupan hyvä puoli suomalaisittain on se, että **Jari Kurri** erinomaiset pelaajanlahjat pääsevät nyt vihdoin oikeuksiinsa. Oilersien **Glenn Sather** joutuu nielemään lausuntonsa Kurrista, jonka mukaan Gretzkyn rinnalla palopostikin laitoi tukun maaleja.

Wayne Gretzky on ahne mies ennätysten suhteen.

Valioluokan ennätykset

Ennen vuotta 1984 Edmonton Oilersin ei onnistunut kertaakaan voittaa arvostettua Stanley Cupia. Kyseisenä vuonna Edmontonin öljymiesten jääkiekkokerho voitti kapteeninsa Wayne Gretzkyn johdolla Stanley Cupin ensimmäisen kerran.

Sen jälkeen muilla joukkueilla on ollut suuria vaikeuksia lyödä Oilersit, sillä 1985, 1987 ja 1988 NHL:n parhaaksi joukkueeksi taisteli Edmonton Oilers.

NHL:n arvokkain palkinto Hart Memorial Trophy myönnetään vuosittain liigan parhaalle pelaajalle. Gretzky kuittasi tämän kunnianosoituksen peräti kahdeksan kertaa peräkkäin vuosina 1980-1987. Viime kaudella Pittsburgh Penguinsien 23-vuotiaana **Mario Lemieuxin** onnistui kääntää arvostelijoiden katseet itseensä ja nousta parhaaksi pelaajaksi.

Pistepörsissä Gretzky on keikaroinut joka kaudella aivan kärjessä ja mieluummin

jatkuu sivulla 13

NHL:n parhaat pistemiehet kautta aikojen

pelaaja	ottelumäärä	pistemäärä
1) Gordie Howe	1767	1850
2) Marcel Dionne	1311	1748
3) Wayne Gretzky	696	1669

NHL:n parhaat maalintekijät kautta aikojen

pelaaja	ottelumäärä	maalimäärä
1) Gordie Howe	1767	801
2) Marcel Dionne	1311	724
3) Phil Esposito	1282	717
4) Bobby Hull	1063	610
5) Wayne Gretzky	696	583

NHL:n parhaat syöttäjät kautta aikojen

pelaaja	ottelumäärä	syöttömäärä
1) Wayne Gretzky	696	1086
2) Gordie Howe	1767	1049
3) Marcel Dionne	1311	1024

RAIVAAJA

(THE PIONEER) - Established 1905
(UPS 454-580)

Second class postage paid at Fitchburg, MA

Published weekly except the first week in August and the last week in December by Raivaaja Publishing Co., 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Postmaster: Send address change to Raivaaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

EDITOR Marita Cauthen
BUSINESS MANAGER Jonathan Ratila

RAIVAAJA PUBLISHING COMPANY
Incorporated 1905

Mailing address: P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600
Office and Bookstore: 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Hours: Weekdays 8:30 am to 4 pm

TELEPHONE (508) 343-3822

SUBSCRIPTION RATES:

USA: 12 mo. - \$20.00; 6 mo. - \$13.00; 3 mo. - \$9.00
OUTSIDE USA: 12 mo. - \$24.00; 6 mo. - \$17.00

Advertising rates available upon request

Advertising deadline is the Friday before the Wednesday the ad is to appear. Raivaaja Publishing Co. assumes no financial responsibility for typographical errors or omissions in advertisements. It will reprint without charge that part of the advertisement which is incorrect. Claims must be made within one week of Publication. Credit is made only for the first insertion.

Nimipäivät

Marraskuun 11 p., Panu
Marraskuun 12 p., Virpi
Marraskuun 13 p., Ano
Kristian
Marraskuun 14 p., Iiris
Marraskuun 15 p., Vaula
Marraskuun 16 p., Aarne,
Aarno, Aarni
Marraskuun 17 p., Eino
Einari

Lahjoituksia Raivaajalle

TUKEMISRAHASTO 1988: Yhteensä: \$4,353.48

Eva K. Wilsonin muistolle
John H. Heimo III, Fitchburg, MA \$50.00

Rakkaan siskonsa Eva (Wuorisalo) Wilsonin muistolle
Aune Kärkkäinen, Ashburnham, MA \$50.00

Vanhempiensa Rosa ja Nikolai Palojärven muistolle
Lillian Lammi, Norway, ME \$7.00

Vanhempiensa Josephine ja David Ruskan muistolle
Elna Nelson, Centerville, MA \$25.00

Kiitos lahjoittajille!

Kuvasatoa Kalevan Naisten ja Ritarien kansainvälisestä ylikokouksesta

Osanottajat ryhmäkuvassa.

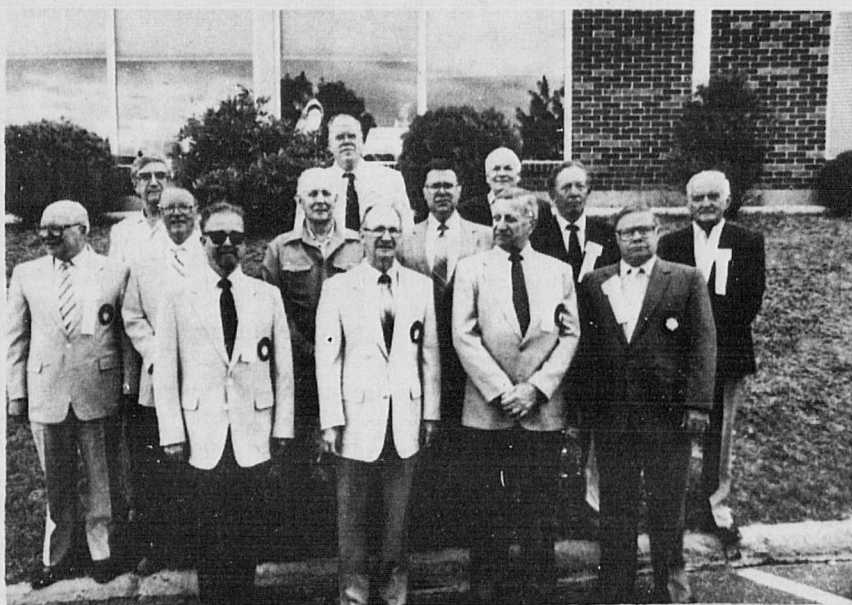
Kalevan Naiset ja Ritarit kerääntyvät joka toinen vuosi pidettävien kansainvälisten ylikokousten merkeissä.

Tänä vuonna ylituvan kokouspaikkana oli North Central Massachusetts, Leominsterin ja Fitchburgin kaupungit.

Samalla ritarikunta vietti myös 90-vuotisjuhlaansa. Tulpia on edelleen toiminnassa 23 yhteisen jäsenmäärän ol-

lessa 838.

Julkaisemme tässä muutamia valokuvia menneen kesän ylikokouksesta.

Kalevan Ritarien ylimajan edustajat: Edessä (vas.) Jaakko Kotkavuori, Robert Erickson, Tauno Nurmi ja Rudy Lindquist. Keskirivissä (vas.) Alfons Ukkonen, Eli Ranta, Tauno Alasnimi, David Kess, Heikki Lahtinen ja John Leivo. Takana (vas.) Eric Salonen, Ronald LaCourt ja Armas Kuisma.

Kalevan Naisten ylimajan edustajat: (vas.) Eira Bridges, Aini Kinon, Aili Alasimi, Florence Ranta, Andrea Mikkola, Sirkka-Liisa Ayoub, Liisa Lahtinen, Taimi Ukkonen, Aini Kuisma, Eila Ionen ja Shirley Erickson.

Hyväntuulisia osanottajia (vas.) Mr. ja Mrs. Ionen, Mr. ja Mrs. Ukkonen, June Ahti ja Laila Salo.

Kokousten välillä saatiin nauttia myös perinteisiä suomalaisia herkkuja. Tässä pöydän ääressä (vas.) Aini Kuisma, Martha Weckström ja Mrs. Robert LaCourt.

Suomi kuvalle oma neuvottelukunta

Suomen kuvan kirkastamiseksi on asetettu oma neuvottelukunta hoitamaan tehtävää.

Neuvottelukunta asetettiin kahdeksi vuodeksi ja sitä johtaa ulkoministeri Kalevi Sorasa.

Ulkoministeriön mukaan neuvottelukunnan tehtävänä on osoittaa kansainvälisen tiedottamisen suuret linjat ja antaa suunnitelmille arvoa.

Varapuheenjohtajiksi valittiin ministeri Pertti Salolainen

ja Tankmar Horn.

Jäseniksi valittiin kansanedustaja Jörn Donner, kustantaja Aatos Erkko, toiminnanjohtaja Martti Häikiö, voimistelunopettaja Pirjo Häggman, pankinjohtaja Jaakko Iloniemi, taiteilija Seppo Kimanen, professori Tarmo Kunnas, professori Antti Nurmesniemi, professori Erkki Pohjola, toimitusjohtaja Antti Potila, toimitusjohtaja Timo Relander, toimitusjohtaja Ragni Rissanen ja toimitusjohtaja Ralf Sandström.

Euroopan neuvoston tarkkailijat Suomessa

Kaksi Euroopan neuvoston Suomeen lähettämää tarkkailijaa toivottavat Suomen tervetulleeksi neuvostoon.

Tarkkailijoiden mukaan Suomi on neuvoston jäsen todennäköisesti jo ensi toukokuun alussa. Tarkkailijoiden mukaan jäsenyyden edessä on enää vain "muutamia ihmisoikeuksiin liittyviä lainsäädännöllisiä pikku ongelmia".

Liittymisen edellytyksenä on Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimuksen allekirjoittaminen, mutta allekirjoitusta ei tarvitse tehdä heti, vaan aikaa voidaan varata kansallisen lainsäädännön muuttamiseen.

Euroopan neuvoston yleiskokous käsittelee Suomen jäsenyyttä ensi vuoden tammihelmikuun vaihteessa.

Himalajalla useita surmia

Tämän kuun puolivälissä päättyvä vuorikiipeilyn syyskausi on Himalajan vuoristossa vaatinut jo 16 kiipeilijän hengen. Nepalin matkailuministeriön mukaan viimeisimmät uhrat, kaksi tshekkoslovakialaista, löydettiin 19. lokakuuta.

Lokakuun 17. päivänä katosi neljä muuta tshekkiä, jotka kuuluivat 12-henkiseen Mount Everest-retkikuntaan.

Ryhmä halusi kiivetä maailman korkeimmalle vuorelle pitkin sen lounaispuolta. Tehtävässä on onnistunut ainoastaan englantilainen retkikunta vuonna 1975.

Matkailuministeriö kertoi edelleen, että 18. viime kuuta katosi kaksi islantilaista kiipeilijää, jotka todennäköisesti menehtyivät Pumorin lounaisrinteellä.

Thatcher ei aio luovuttaa

Englannin tämän vuosisadan pisimpään palvellut pääministeri Margaret Thatcher sanoi äskettäin pyrkivänsä vielä neljännelle virkakaudel-

le.

The Times -lehdelle antamassaan haastattelussa Thatcher toivoi voivansa johtaa Englannin konservatiivista puoluetta vielä ensi vaaleisakin.

Vuonna 1979 pääministeriksi tullut Thatcher antoi jälleen ymmärtää, että hänen seuraajansa tulee seuraavasta sukupolvesta, mikä on jo aiemmin suuttanut hänen paikkaansa havittelevia, mm. ulkoministeri Geoffrey Howe.

Englannissa järjestetään seuraavat parlamenttivaalit vuoteen 1992 mennessä.

Edelfeltin taulut arvossa Tukholmassa

TUKHOLMA, Ruotsi - Albert Edelfeltin maalauksesta maksettiin huippuhinta huutokaupassa Tukholmassa äskettäin. Ruotsalainen ostaja maksoi romanttisesta taulusta 6.3 miljoonaa kruunua eli runsaat miljoona dollaria.

Edelfelt on ikuistanut tähän tauluun taiteilijatoverinsa Gunnar Berendtsenin ja mallinsa Antonia Bonjeanin. Teos on maalattu Pariisissa vuonna 1878.

Edelfeltin taulu myytiin Bukowskin kansainvälisessä huutokaupassa.

FINLAND HAS NEVER BEEN FRIENDLIER

350 YEARS[®]
OF FINNISH
AMERICAN
FRIENDSHIP
1638-1988

FARES HAVE NEVER BEEN LOWER

NEW, LOW ROUNDTRIP FARES TO HELSINKI

	MIDWEEK	WEEKEND
NEW YORK CITY	\$548	\$598
SEATTLE		\$648
LOS ANGELES	\$648	\$698

In recognition of the arrival of the first Finnish settlers to the new world 350 years ago, the U.S. Congress has designated 1988 as the National Year of Friendship between the United States and Finland.

In recognition of this declaration, we are pleased to offer new, low Special Friendship Year Fares to Helsinki. These fares will be in effect from October 1-December 11, 1988, December 25, 1988-March 24, 1989 and April 3-April 30, 1989.

Of course, for fares this low, there are some restrictions. You must stay a minimum of 7 days and a maximum of 21 days. Reservations must be made at least 21 days prior to departure and payment must be made within 48 hours of making reservations. In the event of a cancellation, the penalty charge will be 50% of the airfare. Taxes are not included. Seats at these fares are limited and may not be available on every flight.

For more information, contact your travel agent, or call Finnair, 800-223-5700 (In New York, 212-889-7070).

Aura Seuran toimintarikas kesä

VOLUNTOWN, CT - Halloween tansseihin päättyi monipuolinen kesä Aura seuran toiminnassa. Myös Voluntowniin on tullut syksy sateinen ja tuulineen ennätyskuuman kesän jälkeen.

Ehdittiin kyllä nauttia monista syksyn kirkkaista, kuulaista päivistä, Connecticutin ruskan kuuluisasta väriloistosta, jota tullaan ihaillemaan monista ympäristövaltoista.

Puutarhat antimineen on puhdistettu talven varalle, ja Kiitospäivän ja joulun valmistelut ovat täydessä käynnissä.

Halloween tansseissa Aura haalilla soittivat Andersonin veljekset. Seuran jäsenet pitivät todella huolen tämän illan onnistumisesta pukeutamalla itse Halloween illan tunnelmaan.

Mukana oli pitkä paraati huolella ja kekseliäisyydellä valmistettuja asuja, mikä teki illasta kotoisen ja hauskan. Tanssiyleisöä virkisti ravintolassa käynti, jossa Maija ja Pauli isännöivät ja emännöivät.

Ensimmäisen palkinnon Halzoween asuissa yeti "luolamies" Olavi Kurko, toiseksi tuli New Yorkin katujen "baglady" Helmi Niskanen, kolmanneksi pieni merirosvo Ryan Lisee ja neljänneksi koiran asuun pukeutunut Karen Jalkanen.

Noita-akat luutineen hyppivät, musta, hurjan näköinen noitaukko hiipi mukana, upea egyptiläinen laulajakaunotar käyskenteli salissa, isoäiti kynntilöineen yöpuulle menossa hiippaili yleisön joukossa, kaksi ystävystä daamien vaatteissa istui arvokkaasti pöydän päässä. Heistä toinen taisi olla partasuinen mies!

Näin juhlittiin Halloween ilttaa Aura haalilla.

Suomen Pääkonsulinvirasto

Finland House
540 Madison Avenue
New York, N.Y. 10022
Puh. (212)832-6550

Pääkonsulivirasto on yleisölle avoinna passi-ym. asioissa maanantaista perjantaihin klo 10-1 välisenä aikana.

Imatra Seura

740-40 St. Brooklyn, N.Y. 11232
Puhelin 212-438-9426

Veikko Laiho, puh.joht.

SAUNA TILAUKSESTA

Aura seuran naistenkerho kokoontui Elsi Lindenin kodissa. Kuvassa (vas.) May Westerlund, Elsi Linden ja Tyyne Lindberg.

Kuva: Anja Laurila

Alkukesästä sai kansa nauttia kana-barbequeesta, mikä on aina hyvin suosittu tilaisuus. ErikoisvierailuSuomesta oli lausuntaryhmä Kommunikaation ilta, ja onnistunut kirpputori-myynti järjestettiin keskikesällä.

Monet tanssi-illat ovat vetäneet myös kesävieraita paikalle ja yksityisjuhliin on vuokrattu haalia kesän aikana. Finnairin ilta oli marraskuun alussa.

Joulujuhlia taitavat jo Hannu ja Eila Mäkipuro suunnitella. Jos joku tahtoo kokea oikean aidon maalaisjoulun tunnelman, niin kannattaa osallistua Aura seuran joulujuhlaan. Siellä ovat mm. lapset suurena osana ohjelmassa, joka juuri tekee joulun meille kaikille.

Voluntownissa toimii myös naistenkerho, johon kuuluvat ovat suurelta osalta Aura seuran jäseniä. He pitävät yhteistä kahvi- ja päivälliskeitteiden merkeissä. Ne antavat tilaisuuden yhdessä, kotoisessa hengessä, pohtia monia ajankohtaisia kysymyksiä.

Ed Hendela, Andersonin veljekset, Hannu ja Mark Mäkipuro sekä Bert Strömholm soistinaan Aatos Autio ovat

Bert Strömholm ja Aatos Autio viihdyttämässä Aura haalin tanssiyleisöä.

Kuva: Anja Laurila

viihdyttäneet monet tanssi-illat musiikillaan. Ravintolasta huolehditaat jäsenien kesken vuorotellen, joten kenellekään ei tule liikaa työvuoroja. Aura seura saa olla myös kiitollinen aina ystävälliselle herrasmiehelle Yrjö Ampujalle, joka toimii uskollisena talonmiehenä.

Aura haalin ovet suljetaan talvikuukausiksi, jolloin monet jäsenet viettävät aikansa Floridan lämmössä. Mutta kevään tullen taas palataan ja Aura seuran ovet avataan!

Anja Laurila

Finlandia Foundation

New York Metropolitan
Chapter, Inc.

NEW YORK, NY - Finlandia Foundation kokoontuu perjantaina, marrask. 11. p:nä klo 8 illalla Central Presbyterian kirkossa, mikä sijaitsee Park Avenuen ja 64. kadun kulmassa.

Kaksi Finlandia Foundationin stipendiaattia tulee puhumaan kokouksessa. Lisäksi ohjelmaan kuuluu sellon soittoa.

Carol Rounds, joka sai vastaanottaa jaoston stipendin 1984, puhuu Suomessa opiskelun eduista.

Paul Austerlitz, vuoden 1983 stipendiaatti, puhuu suomalaisesta kansanmusiikista.

Suomalainen sellisti Erkki Lahesmaa soittaa ohjelman lopuksi.

Tilaisuudessa on myös kahvitarjoilu.

BRUCE M. KALLINEN D.M.D.

Suomalainen
hammaslääkäri

FAMILY DENTISTRY

420 LONG HILL RD, ROUTE 1
GROTON, CT 06340
(203)-449-8211

TILLINGHAST - Hautaustoimisto

Danielson, Conn. Central Village
Tel. 774-3284 Tel. 564-2147

EDW. C. HALVORSEN, INC.

FUNERAL DIRECTORS

5310 Eighth Avenue, Brooklyn, N.Y. 11220
In continuous service to the community since 1849

The Robert H.

Auchmoody Funeral Homes

Main Street Fishkill, N.Y. Tel. 896-6166

DANIELSON OIL CO.

ATLANTIC Polttoöljyä
Recapping

Commerce Ave.
DANIELSON, CT.

THE FINLANDIA FOUNDATION
Metropolitan Chapter, Inc.

Meetings every 2nd Friday of
the month, from Oct. through May

593 Park Ave. at 64th St. NYC
P.O. Box 2590

GRAND CENTRAL STATION
New York, N.Y. 10017

SUOMALAINEN PAIKANVÄLITYSTOIMISTO

HILDA KOTILA ja
VIRGINIA KOTILA MUHLBERG

Hyviä paikkoja saatavana
Soittakaa (212) 288-6562
tai kirjoittakaa osoitteella:

FINNISH EMPLOYMENT
AGENCY INC.

206 East 85th St.
New York, N.Y. 10028

Floridan kuulumisia

Kotimme viikko alkoi todellisella Halloween-hullutellulla. Aamulla naapuruston lastentarhan lapset kävivät ilahduttamassa ja iltapäivällä oli Halloween-tanssit. Yrjö Palmu ja Frank Lampe soittivat sopivaa musiikkia- ja voitte arvata että meitä vietiin!

Hauskoja naamiais-asuja oli varsin paljon. Ensimmäisen palkinnon sai Anna Kirppu, 2. Jenny Allen, ja henkilökuunta oli myös pannut parastaan. Kiitos teille kaikille.

Tiistaina 1. p:nä Viola Suisto

vietti synttäreitä lukuisten musiikinystävien seurassa. Ruokasali oli tunteellisia säveliä taas tulvillaan. Monet kiitokset ja onnentoivotukset sai Viola osakseen pitkän musiikkiuransa johdosta.

Helping hands-ryhmä avusti jälleen keskiviikkoamuna.

Finnish-American Rest Home, Inc.
1800 SOUTH DRIVE, LAKE WORTH, FLORIDA 33461-6199

Marrask. 3, 1988

Keskiviikkona iltapäivällä vieraili Evijärven näyttelijäryhmästä iloinen seurue antaen parhaintaan asukkaiden iloksi.

Sydämelliset kiitokset teille kaikille! Meille on vuosien varrella kertynyt paljon ihania

ystäviä ympärille.

Huom! Torstaina 10. p:nä klo 1 on Annan Majassa asukkaiden toivomuksesta yleisölle tarkoitettu Kahvikonsertti, jossa neljän hengen orkesteri soittaa säveltäjämeistri Yrjö Palmun ihanaa musiikkia, laulusolistina Elina. Ohjelmassa

on paljon aivan uutta viihde-musiikkia.

Tervetuloa todella viehättävän musiikin pariin ja tuokaa ystävät mukana! Kahviaisten tulot Lepokodille.

Ja lauantaina, 12 p:nä klo 8:00 aamulla pidetään Annan

Majassa Lepokodin Ystävien myyjäiset. Tavaraa on taas tarjolla paljon. Tervetuloa ostoksille. Kiitos lahjoituksista kaikille.

Lepokotiterveisin
Elina Kuronen

Piispa Paavo Kortekangas:

Suomen kirkko lännen ja idän välisen sillan rakentajana

Äskettäisen Bostonin ja Fitchburgin vierailunsa yhteydessä Tampereen hiippakunnan piispa Paavo Kortekangas puhui Suomen kirkosta idän ja lännen välisen sillan rakentajana. Julkaisemme tässä otteita hänen puheestaan.

Suomen kirkko osana läntistä kristikuntaa

Suomi on uskonnollisesti toisaalta varsin yksivärinen, toisaalta kirjava maa. Luterilainen kirkko on valtakirkko. Noin 90 prosenttia kansasta kuuluu siihen.

Suomessa ei voida puhua valtiokirkosta, koska kirkko on sisäisesti itsenäinen, vaikkakin sillä on eräitä siteitä valtiotaltaan.

Lähinnä se merkitsee sitä, että valtiovalta tunnustaa kirkon tärkeäksi henkiseksi vaikuttajaksi ja moraaliluoja. Periaatteessa kuitenkin valtio on uskonnollisesti neutraali.

Samanlainen asema kuin Suomen luterilaisella kirkolla, on Suomen ortodoksisella kirkolla, johon kuuluu noin 1 prosentti väestöstä. Vaikka ortodoksinen kirkko on pieni, sillä on kuitenkin julkisuudessa kokoaan paljon huomattavampi merkitys.

Täysi uskonnonvapaus vallitsee. Kirkkoon saa kuulua tai olla kuulumatta. Noin 8 prosenttia kansasta ei kuulu mihinkään kirkkoon. Mitään kirkollisveroja tai jäsenmaksuja ei kirkkoon kuulumattoman tarvitse maksaa. Uskonnonvapaus on ollut Suomessa täydellinen jo 65 vuotta.

Siitä huolimatta, että läheskään kaikki kirkon jäsenet ei-

vät ole uskonnollisesti aktiivisia, on hyvin vaikea mennä vetämään aktiivisuuden ja passiivisuuden rajaa.

Harvoinkin osoitettu aktiivisuus ja vapaaehtoinen taloudellinen tukeminen merkitsevät toki jotakin ja ovat uskonnollisen sitoutumisen indikaattoreita - jos kohta heikkoja.

Suomen luterilainen kirkko on selvästi läntinen kirkko. Sen historialliset juuret ovat siellä, missä luterilaisuuden juuret muutenkin.

Yhä edelleen kaikkein voimakkaimmat siteet kirkollamme on pohjoismaisiin sisäkirkkoihin. Siitä huolimatta että suomen kieli ei ole skandinaavinen kieli, yhteydet pohjoismaisten kirkkojen välillä ovat harvinaisen kiinteät.

Suomen luterilainen kirkko on ollut aktiivisesti mukana useissa kirkkoliitoissa. Se oli Luterilaisen Maailmanliiton perustajajäseniä 1947 ja on yhä edelleen Luterilaisen Maailmanliiton kolmanneksi suurin jäsenkirkko.

Tietysti mielessä voimme sanoa - siihen myöhemmin palaan -, että Suomen kirkko on voinut olla luterilaisten kirkkojen joukossa todella sillanrakentajana myös vaikeina aikoina.

Suomen kirkko oli perustajajäsen myös siinä kirkkojen joukossa, joka muodosti Kirkkojen Maailmanneuvoston 40 vuotta sitten ja on siitä lähtien aktiivisesti osallistunut kirkkojen Maailmanneuvoston toimintaan. Edelleen Euroopan kirkkojen kongressissa Suomen kirkko on alusta alkaen ollut mukana.

Jos tämän hetken tilannetta arvioimme, voimme kenties sanoa, että kansainväliset suhteet ja yhteydet ovat niin

laajat ja moninaiset, että joskus ne tuntuvat jopa liiallisilta.

Kun kuitenkin aiheenani on puhua Suomen kirkosta sillanrakentajana, totean, että yhteydet lännen kirkkoihin samoin kuin nuoriin kirkkoihin ovat kuitenkin samalla velvoittava haaste yrittää toimia yhteyden luoja.

Sellaiseen osaan Suomen kirkko on tietyistä historiallisista ja maantieteellisistä syistä joutunut. Näemme siinä suorastaan Jumalan antaman kutsumuksen.

Jotta tätä sillanrakentajan osaa pystyttäisiin toteuttamaan, luonnollisesti on yritettävä luoda aktiivista ekumeenista toimintaa omassa maassaan. Siitäkin olisi mielenkiintoista puhua. Totean, vain, että aivan erityisesti viime vuosina on ryhdytty teologisiin keskusteluihin vapaakirkkojen, helluntailaisuuden ja ortodoksisuuden kanssa omassa maassa.

Tietenkään ei tule romantisoida tilannetta. Kotirintamalla ekumeeninen työskentely kohtaa usein kyllä vaikeuksia; sitä ei sovi kieltää. Lisäksi johtajatasolla on helpompi keskustella kuin käytännön tasolla toimia

Suomen maantieteellinen asema N-liiton naapurina ja sen vaikutus kirkkoon

Suomen poliittinen linja on toisen maailmansodan jälkeen ollut selvä. Suomi on halunnut pitää ehdottomasti kiinni itsenäisyydestään ja itse määräämis-oikeudestaan.

Suomi on vapaa, läntisesäkin mielessä vapaa demokraattinen valtio. Suomea ei ole koskaan miehitetty enem-

män konkreettisesti kuin henkisestiäkään.

Toisaalta Suomi on halunnut pitää kiinni puolueettomuudesta ja sitoutumattomuudesta. Se ei ole NATO:n enemmän kuin Varsovan liitonkaan jäsen. Sillä on omat puolustusvoimat, jotka varjelevat sen rajoja loukkauksilta, tulivatpa ne sitten miltä ilman suunnalta tahansa.

Toisaalta on kuitenkin tajuttu, että itsenäisyys ja puolueettomuus suuren Neuvostoliiton naapurina edellyttää, että pidättäydytään turhista ärsyttelyistä.

Suomessa on kaikilla puolueilla toiminnavapaus. Sodan aikana kommunistinen puolue oli kielletty. Mutta sen jälkeen kun se sallittiin, se kasvoi varsin suureksi, niin että sodan jälkeisinä vuosina lähes neljännes äänioikeutetuista äänesti kommunisteja.

Kommunistit ovat olleet aika ajoin myös maan hallituksessa. Vuosien varrella kuitenkin kommunismin vetovoima on itsestään luonnollisista syistä vähentynyt. Tällä hetkellä kommunisteja äänestää enää vain noin kymmenesosa äänestäjistä.

Suomalainen kommunismi on omalaatuinen yhdistelmä. Ilman muuta ei ole selvää, että kaikki kommunisteja äänestävät ovat ulkopuolella kirkon. Päinvastoin voimme sanoa, että suurin osa kommunisteja äänestävästä on kirkon jäseniä, osa jopa aktiiveja kristittyjä.

Aivan erityisesti toimiessani aikaisemmin piispana itäisessä Suomessa kohtasin usein sellaista kommunismia, jossa ajateltiin äänestämällä kommunisteja ja toimimalla siinä puolueessa edistettävän köy-

hän asiaa, mutta tämä poliittinen kannanotto ei merkinnyt ateismin hyväksymistä tai kirkonvastaisuutta.

Suomen ulkopoliittikka on sodan jälkeisinä vuosina johdonmukaisesti rakentunut paitsi ehdottomalle itsemääräämisoikeudelle ja puolueettomuudelle myös avoimuudelle ja luottamukselle.

On luotettu siihen, että tehdyt sopimukset pitävät, kunhan mekin pyrimme niitä johdonmukaisesti ja asiallisesti toteuttamaan.

Sodan jälkeisinä vuosina kirkossa otimme myös sen kannan, että tuemme valtakunnan virallista ulkopoliittikkaa. Luotimme erityisesti presidentti Paasikiveen ja hänen isänmaalliseen mielenlaatuunsa ja seurasimme häntä silloinkin, kun se kenties oli vaikeaa. Luotimme sopimuksiin silloinkin, kun oli pelko sydämessä.

Samoin on tapahtunut presidentti Kekkonen ja nykyisen presidentti Koiviston aikana.

Oikeastaan sain hyvän henkilökohtaisen esimerkin siitä, mikä poliittinen asemamme on, kun kymmenkunta vuotta sitten olin Luterilaisen Maailmanliiton delegaation mukana vieraillessa Neuvostoliitossa.

Siellä julkiset tiedotusvälineet -Pravda, Tass, Izvestija ja mitä niitä nyt olikaan - haastattelivat minuakin.

jatkaa sivulla 13

knollwood groves

Hedelmäpakkauksia - Kauniita hedelmäkoreja
Tilauksia täytetään pyydettyäessä
10 eri laatua olevia sitrus-hedelmiä
Lahjavarakauppa, jossa yli 1000 valikoimaa

Avoinna maanantaista lauantaihin, klo 9 ap. - 5:30 ip.

8053 Lawrence Road

Yksi maili etelään Hypoluxo tieltä

Boynton Beach, Florida 33436 - Puh. (305) 734-4800

Lakeside Chapel

Funeral Directors

131 Lakeside Dr.
Lake Worth, Florida

Puhelin 582-6633

American Finnish Tourist Club

301 Central Blvd.

Lantana, Fla.

Joka sunnuntai ohjelmalta tai konsertti ja tanssia lopuksi
Joka lauantai koko illan tanssit eri seurojen järjestäminä.
Ilmastoitu haali, hyvä musiikki, iloinen ystävien seura! Torstaina ja sunnuntaina klo 12 haali avoinna pelejä ja seurustelua varten
Ravintola avoinna ohjelma- ja tanssi-iltoina. Tarjotaan kahvia voileipia riisipuroa hedelmäkkeitä ym.

Tervetuloa Turistiklubille!

ACE HARDWARE

1212 I antana Rd.
Lantana, Florida 33460

"We stock sauna heaters"

Puh. 585-0247

Kuolleita

Urho Lämsä

SACRAMENTO, CA - Urho Teutor Hendrick Lämsä, 67, kuoli lokak. 14, 1988.

Hän oli syntynyt marrask. 9, 1920 Westminster, MA:ssa edesmenneiden Mikko ja Ellen Lämsän poikana.

Edesmennyt kävi pastori Matti Antosen rippikoulun Mechanic Streetin luterilaisessa kirkossa. Vuonna 1939 hän sai päästötodistuksen Fitchburg High Schoolista ja myöhemmin Bostonin yliopistosta.

Hän oli toisen maailmansodan veteraani.

Nuoruusvuosinaan edesmennyt työskenteli Raivaajassa. Vuonna 1981 hän jäi eläkkeelle federaalisen hallituksen palveluksesta.

Kaipaamaan jäi vaimo Rosanella; tytär Marcia; poika Michael; kaksi lastenlasta; kaksi siskoa; kolme veljeä ja useita sisarusten lapsia.

Hautaaminen tapahtui Sacramenton Memorial Lawn hautausmaahan.

Aira Walker

WESTMINSTER, MA - Aira M. (Seppälä) Walker, 66, 24 Hill Road, Lakewood Park, kuoli lokak. 25, 1988 University of Massachusettsin sairaalassa Worcesterissa.

Hän oli syntynyt jouluk. 25, 1921 Fitchburgissa J. Victor ja Hilma (Mäki) Seppälän tyttärenä ja muutti Westminsteriin 37 vuotta sitten.

Edesmennyt oli työskennellyt fitchburgilaisen kodin-

hoitojärjestön sekä Erickson Oil Co:n palevluksessa. Hän oli myös urheiluseura Reip-paan jäsen.

Kaipaamaan jäi aviomies Leo E. Walker; kaksi poikaa, Gary V. Walker, Campton, NH ja Robert S. Walker, Leominster; neljä tytärtä, Linda Malizia, Hampstead, NH, Gail Winturi, Westminster, Lois Hartford, Salisbury, ja Leora Jo Walker, Fitzwilliam, NH; sekä seitsemän lastenlasta.

Sawyer-Miller hautaus-toimisto, 123 Main St., huolehti hautauksesta.

Hautaaminen tapahtui Woodside hautausmaahan.

Irene I. Phelps

WORCESTER, MA - Irene I. (Ranta) Phelps, 76, 143 Sunderland Road, kuoli lokak. 26, 1988 Worcester Memorial sairaalassa.

Hän oli syntynyt Worcesterissa Herman ja Fanny (Anttila) Rannan tyttärenä ja asui siellä koko ikänsä saaden päästötodistuksen entisestä Commerce High Schoolista ja nykyisin Becker Junior College nimellä tunnetusta koulusta.

Yli 30 vuoden ajan edesmennyt työskenteli sihteerinä useiden eri lääkärin vastaanotolla jäädessä eläkkeelle 1978. Hän oli myös innokas purjehtija.

Kaipaamaan jäi veli Raymond E. Ranta, Worcester.

Nordgren Memorial Chapel, 300 Lincoln St., huolehti hautauksesta.

Hautaaminen tapahtui New Swedish hautausmaahan.

Mark Oinonen

TOWNSEND, MA - Mark Dodge Oinonen, 37, New York City, kuoli lokak. 24, 1988 kotonaan lyhyen sairauden murtamana.

Hän oli syntynyt jouluk. 18, 1950 Fitchburgissa Alvah ja Elainen (Dodge) Oinosen poikana ja sai päästötodistuksen North Middlesex Regional High Schoolista 1968 ja vuonna 1972 Boston Conservatory of Music -koulusta.

Edesmennyt työskenteli veripankin johtajana New York City sairaalassa.

Kaipaamaan jäi vanhempien lisäksi kolme veljeä, Richard Sunderlandissa, William Pepperellissa ja Gary Merrimack, NH:ssä; sekä sisarusten lapsia.

Hautaaminen tapahtui West Townsend hautausmaahan.

Lillian E. Hall

NEWTON, MA - Lillian E. (Carlson) Hall, 84, kuoli lokak. 24, 1988 Beaumont hoitokodissa Northbridgessä, missä hän oli asunut viimeiset seitsemän vuotta. Hänen aviomiehensä tri Charles M. Hall, Sr., kuoli viime vuonna.

Hän oli syntynyt Suomessa Otto ja Lillian (Luomason) Carlsonin tyttärenä ja asui Worcesterissa 30 vuotta ennen kuin muutti Newtoniin.

Edesmennyt työskenteli kauneudenhoitajana yli 50 vuoden ajan.

Kaipaamaan jäi kaksi poikaa, Philip Waylandissa ja Charles Jr. Hudsonissa; kaksi tytärtä, Priscilla Maguire Franklinissa ja Dorothy Grath Natickissa; 11 lastenlasta ja kolme lastenlasten lasta.

Hautaaminen tapahtui Oak Ridge hautausmaahan Southbridgessä.

Hotellipalo Kuopiossa

Hotellipalo Kuopion keskustassa sijaitsevassa hotelli Puijonsarvesa ajoi lähes 100 hotellivierasta kadulle keskellä yötä. Tulipalossa ei kukaan onneksi loukkaantunut.

Palokunta kiitti erityisesti hotellin henkilökuntaa, joka toimi kuin oppikirjoissa, herätti, opasti ja saattoi hotellivieraita.

Poliisi epäilee, että palo sai alkunsa varavuteelle heitetystä tupakasta.

Hyvä tarjolla

Liisa A. Liedes

"Hän on ilmoittanut sinulle, ihminen, mikä hyvä on; ja mitä muuta Herra sinulta vaatii, kuin että teet sitä, mikä oikein on, rakastat laupeutta ja vaellat nöyrästi Jumalasi edessä?" (Miika 6:8)

Joku on sanonut, että se mikä tulee meidän ajatuksiimme kun me keskitymme Jumalaan, on tärkein asia juuri meistä. Mikä kuva/ajatus sinulla on Jumalasta? Tämä kuva/ajatus paljastaa sinulle sinun oman tasosi Jumalan tuntemisessa.

Mitä varten meidät on luotu? Tullaksemme tuntemaan Jumalan. Mikä pitäisi olla meidän elämämme päämäärä? Jumalan tunteminen. Mikä on se iankaikkinen elämä jonka Jeesus antaa? "Mutta tämä on iankaikkinen elämä, että he tuntevat sinut, joka yksin olet totinen Jumala, ja hänet, jonka sinä olet lähettänyt, Jeesuksen Kristuksen." (Joh. 17:3)

Olen vakuuttunut siitä, että mitä enempi me tunnemme Jumalaa, sitä enempi me häntä rakastamme. Jumalan tunteminen ja hyväksyminen, ja häntä uskominen, tuo meidät sille paikalle, että me haluamme kokosydämisesti rakastaa, kunnioittaa, palvoa, totella, ja palvella häntä.

Ellei ihminen käsitä Jumalan todellisuutta Luojana, Kaikkivaltiaana, Korkeana hänen majesteettisuudessaan, Tuomarina, Pyhytensä, Totuutena, Rakkautena, Armona, Pelastajana... ja ellei hän rinnasta itseään juuri tällaiseen Jumalaan ja käsitä omaa avutonta, kurjaa, turhaantunutta, saastunutta, syntistä "minäänsä" hänen edessään, ei hän tule koskaan ymmärtämään, vielä vähemmän vastaanottamaan, sitä suurta ARMOA, joka häntä on kohdannut Jeesuksessa Kristuksessa, meidän syntiemme Sovittajassa. Nykyajan ihminen ajattelee aivan liian paljon itsestään; liian vähän Jumalasta.

Jumala vihaa kaikkia epäjumalia. Epäjumalat alkavat ajatusmaailmasta. Me kuvittelemme tietävämmekö millainen Jumala on. Olemme tehneet sellaisen koostuman Jumalasta ehkä vain muutamien vailinaisten tietojen perusteella.

Sitten me joko hylkäämme tämän Jumalan, tai me alamme palvelemaan ja palvomaan tätä "omatekoista" jumalaa Jumalanamme. Uskovaisillakin on vaara antaa jonkin vääristyneen, tai vajavaisen kuvan Jumalasta kehittyä siksi Jumalaksi johon he uskovat.

Meidän on syytä ottaa huomioon mitä Paavali kirjoittaa kirjeessään roomalaisille (1: 18-21) "Sillä Jumalan viha ilmestyy taivaasta kaikkea ihmisten jumalattomuutta ja vääryyttä vastaan, niiden, jotka pitävät totuuden vääryyden vallassa, sentähden että se, mikä Jumalasta voidaan tietää, on ilmeistä heidän keskuudessaan; sillä Jumala on sen heille ilmoittanut. Sillä hänen näkymätön olemuksensa, hänen iankaikkinen voimansa ja jumalaisuutensa, ovat, kun niitä hänen teoissaan tarkataan, maailman luomisesta asti nähtävinä, niin, etteivät he voi millään itseään puolustaa, koska he, vaikka ovat tunteneet Jumalan, eivät ole häntä Jumalana kunnioittaneet eivätkä kiittäneet, vaan ovat ajatuksiltaan turhistuneet, ja heidän ymmärtämätön sydämensä on pimentynyt".

Eräällä tasolla Jumala on tutkimaton ja tuntematon. Hänen nimensä, MINÄ OLEN, todistaa sen. Voimme vain eräällä tavalla kokea Jumalan suuruuden, ja ihmeellisyyden, kun hän sanoo Moosekselle, "Minä olen se joka minä olen." (2 Mo. 3:11) Maailman viisaat ovat kyllä yrittäneet tutkia Jumalaa järkipäisästi, mutta Jumala pakenee ihmisviisautta! Jumala on luvannut ilmoittaa itsensä "lapsenmiehille".

Jumala on ilmoittanut itsensä meille Sanassansa, jota Pyhä Henki jatkuvasti avaa ja valaisee niille, jotka nöyrästi etsivät Jumalaa. Juuri sentähden, läpi koko ihmishistorian, Raamattua vastaan jatkuvasti hyökätään. Ei sielunvihollinen välitä siitä että ihmiset tutkivat Jumalaa, kunhan he eivät vaan tee sitä Jumalan Sanan mukaisesti, Pyhän Hengen valossa. Pyhä Valo paljastaa totuuden Jumalasta. Tunnetko sinä Raamatun Jumalan?

Newton-Bartlett HAUTAUSTOIMISTO

Tel. (603) 863-2113
42 Main St., Newport, N.H.

May Funeral Service

HAUTAUSTOIMISTO

RUSSELL W. MAY
Palvelusta Norwoodille ja ympäristölle

85 Nichols St., Norwood, MA
Puhelin: 762-1509

KESKUSTASSA SIJAITSEVA

FRANK H.
MILES
COMPANY

1158 Main St., Holden, MA
Hautatoimituksia
vuodesta 1896

BOSK FUNERAL HOME

85 BLOSSOM ST., FITCHBURG, MA TEL. 342-3635

Serving All Faiths

FUNERALS • CREMATIONS • REMOVALS
Services Within Your Means
Local or Distant

Our convenient location,
easily accessible from
all parts of city and
suburban towns.
Ground Level Entrance

AMPLE OFF STREET AREA FOR PARKING
IN COMPLIANCE WITH FTC

SAWYER-MILLER FUNERAL HOMES

129 ELM ST., FITCHBURG
Howard J. Miller, Director Phone All Branches 345-6778

MOORCROFT HAUTAUSTOIMISTO

31 Myrtle Ave. Fitchburg, MA
Puh. 343-7137

Ystävällinen palvelu

PARKKAUSPAIKKA

Richard C. Moorcroft
Stephen R. Moorcroft

*The Finnish-American***RAIVAAJA****Speaking of 'Our Other Cape' . . .**

by Signe

As far back as I can remember, there would come an exciting day when it would be time for our annual visit to Cape Ann ("Kiipin Niemi"). These early trips were made by train, first to Boston and then to Gloucester on the line which had been in operation since 1847.

At the railway station, we would climb on the street car which had, since 1890, taken the place of horse-drawn cars. Many of the suburbs had quaint names such as Riverdale, Annisquam, Bay View and Lanesville. The last two had the largest Finnish population.

Two trolleys, going in opposite directions, circled the Cape, and provided transportation to the outlying districts. At the Annisquam Willows, one would be shunted to a side line to wait for the other to pass. This was a cool spot in the summer for the trees, planted in 1852, were ancient, and their branches formed a leafy canopy overhead. Many years ago they succumbed to old age and had to be cut down.

With the acquisition of a Model A Ford, we deserted the trains, and now looked forward to our first glimpse of the ocean at Salem. From there we followed the scenic shore road through Beverly, Manchester, and Magnolia with views of beaches, gardens and large estates.

Finally we would come to Stage Fort Park and cross the Blynham Bridge to the shore where in 1923 was erected the famous Fisherman's Statue, the work of Leonard Craske. There we also sometimes witnessed the moving memorial services when fishermen lost at sea during the year are remembered with flowers sent oceanward on the ebbing tide.

Named for an English princess, Cape Ann was originally an island. What is now the mouth of the Annisquam River was once filled in by material deposited by the glacier, and this made it a part of the mainland. The history of this narrow neck of land tells of many changes for it was sometimes a road and sometimes an opening for ships to pass through. In the latter case, a bridge was always necessary for this was the only approach to Gloucester.

Finally in 1910 it was decided to open and deepen the "Cut" as it came to be called, and thus allow shipping to pass through. An electrically operated drawbridge was erected and named the Blynham Bridge after a pastor of the town. This made Cape Ann again into an island which it is today. It is now possible to sail all the way around the Cape, a trip of about two and a half hours.

Unfortunately, as time went

Annisquam Lighthouse

photo courtesy of Signe

on, the bridge began to show its age. This we witnessed one warm Sunday afternoon when the bridge became stuck in an upright position, and the only mechanic was out of town for several hours. The lines of cars grew long, and tempers flared.

Perhaps this led to the extension of Route 128 along a more inland entrance to the Cape. The A. Pratt Andrew Bridge over the Annisquam River has helped tourists make a speedy and safe trip.

To a child accustomed to the hills of Fitchburg, Cape Ann opened many wonders especially with cousin Aino and her faithful collie as guides. There was the ocean with its ever-changing moods, the beaches with their stores of fascinating shells, the bright colors of the flowers, the lobster shacks, the long wooden bridge at Annisquam and, most awe-inspiring, the lighthouses at Annisquam and Eastern Point.

How thoughtful it was of the kindly lighthousekeeper at An-

nisquam to allow three little girls to climb the circular staircase and then the short ladder to the very top from which the great light shone fifteen miles out to sea!

How long had there been Finnish people on Cape Ann? The first ones, so the story goes, were seven sailors who, in 1870, became bored with their life at sea, left their ship in Boston, and walked the forty miles to Gloucester. There is no record of how long the hike took.

On April 6, 1892, it was reported that eighteen Finns had arrived from the old country on Monday, and that more were on the way. All of these early arrivals were single men. Familiar with the granite quarries of Finland, they were drawn to the work in Lanesville. Many came in a spirit of adventure, but many also because of the turmoil in their native land where attempts were being made at "Russification."

In the quarries, the young men showed strength and en-

durance. They became skilled in cutting stone and, as one quarry boss remarked, "I would rather have one left-handed Finn than three right-handed Yankees working for me."

The Finns were hard workers, but there was always homesickness. On Saturday nights they would gather at the Gloucester waterfront where, after much drinking, they would become noisy and quarrelsome.

With true missionary spirit, not one but two temperance societies were formed in Lanesville: "Pelastaja" (the Rescuer) (1891-1915) and "Väinölä" (1897-1958). The latter name came from the *Kalevala*.

Unfortunately there might have been other members like the young man who faithfully attended all meetings, but time after time confessed that during the weekend he had not been able to resist the demon alcohol.

Soon families began to arrive. Young girls came to work as maids. The quarry workers

found brides, and life settled down. The Finns came to be noted for their honesty and quiet ways. They had a desire to buy land, build their own homes, and keep their personal independence. By 1892 there were over 600 Finns living in the Bay View-Lanesville area.

Evening classes were started for they were anxious to learn English and become American citizens. In Finland much emphasis had been placed on learning to read, so they were all literate, and read newspapers and books in their own language. Lending libraries were established. They had a love of art and music, and organized bands and dramatic clubs.

Here, as everywhere that Finns settled, organizations sprang up. Socialist clubs were formed in 1895. The Suomi Cooperative Store was started in 1906, but lasted only six years. Shares cost \$5.00.

The Lutheran Church was active and assisted in the temperance work. Construction of a new church was started in 1891. The Väinölä Hall was the site of plays, concerts and dances. The Väinölä Band often entertained. Onni Syrjäniemi, who later was an editor in Fitchburg, joined Väinölä in 1909, and was one of the leaders for many years.

The earliest settlers of the Cape had come from England. For many years, they and their descendants dominated the political, business and social life. Sometimes the Finns were actually shunned by them as people who "spoke a language only they could understand."

All this led to a feeling of isolation which some tried to overcome by adapting to English ways. Family names were translated, or changed entirely. If the whole name did not undergo a change, at least the accent moved from the Finnish first syllable to the second.

This made it difficult for parents who wished to keep alive the memory of their roots. Perhaps in the future, English translations of Finnish literary works, including the world-renowned *Kalevala*, will be added to the literature curriculum of the high school, and students will gain an appreciation of their rich cultural heritage.

Although the English, and the three groups of non-English settlers: the Portuguese and the Italians who came to fish, and the Finns who came to quarry, all had their difficulties, they all persevered and all had a part in developing the unique natural beauty of the Cape. Numberless artists came to make it their home.

The descendants of those early Finnish settlers are now found among the clerks, teachers, lawyers, silversmiths, musi-

The rocky shore of Cape Ann

photo courtesy of Signe

Turn to Other Cape page 10 . . .

Festival of Music

West Coast Finnish-American Singers Festival of Music this year was dedicated to 350 years of Finnish-American friendship.

On October 15, singers from different cities came to Portland, Oregon, to sing together in Peace Lutheran Church. There were 44 singers who first sang with their local choir and later forming the Mass Chorus creating interesting variety to the concert.

Longtime chorus member Lawrence Jacobson was Master of Ceremonies.

Finnish Consul Paul Niskanen welcomed singers from all over West Coast to Portland (City of Roses), telling us how valuable in friendship building the singers are and have been, performing every kind of program singing both Finnish and American songs.

I recited a little poem "Laulakamme" which I wrote since only few from here attended.

Seattle Chorale was first, singing "Oi kallis Suomenmaa" by Heikki Klemetti. It was very beautiful.

"Kukapa sen saunan lämmitääpi" was women's solo, and men got theirs in "Kissankello" by Lassi Utsjoki. Fourth song was "Lauantai-ilta."

Director Florence Mesler, accompanist Lillian Young.

Well done Seattle singers.

Little 10-year-old Marya Kaz-

mierski played violin solo "Hungarian Dance No. 5" by Johannes Brahms. Very gifted violinist coming up.

Suomi-koulu children sang "Olet maamme armahin Suomenmaa" and hymn "Ystävä sä lapsien". Director Pirjo Brooks and pianist Satu Mikkola.

Small Fort Bragg choir, with Ellen Bainbridge directing, sang two lovely songs "Kaipaankesä säteen alle" by Hilja Aaltonen and "Louhi Ylistää Väinön suuruutta" by Oscar Merikanto. Very enjoyable music.

Well known soprano Florence Mesler sang two solos "Sunnuntai" words by Alexis Kivi and music by Martti Turunen and "Kevätlaulu" by Martti Nisonen. Great performance was accompanied by Lillian Young.

The Portland Singers kindly invited us from Berkeley to sing with them because most of the chorus from here was unable to come.

The Portland Choir looked beautiful in Finnish national costumes, and we were happy to join to sing with them.

First song "Laulu Suomessa" (Arvon mekin ansaitsemme) is a very old Finnish song, words by Jaakko Juteini. "Beautiful Savior" is lovely Irish folksong. "No Man Is An Island" by Joan Whitney and Alex Kramer is a good song about friendship and the

fourth song, one of our favored songs, "Kesäpäivä Kangasalla", words by Z. Topelius. Director Olive "Jac" Kistner, Ruth Avikainen-Powell accompanist.

We enjoyed singing these songs and the audience seemed to like them too.

Special awards were given to longtime former music directors Willy Rutzy, Erick Salo and Sarah Slossar, and honorary awards to continuing directors Florence Mesler, Olive Kistner and Victor Gavenda.

They were presented by president Sirkka Wilson who has done a wonderful job keeping West Coast Singers Choir together a long time.

The Mass Choir, 44 singers this time, finished the concert singing: "My Shepherd Will Supply My Need" an American folk hymn, "Miss' on kussa minun hyväni" by Jean Sibelius, "America The Dream Goes On" by John Williams, and "Kesäilän valssi" by Oscar Merikanto.

I can only say, it was a beautiful concert in beautiful Peace Lutheran Church. Thank you Portland Singers for your warm hospitality! It was nice to see old friends and meet new ones.

Next FinnFest is in Seattle, Washington. Hopefully most of us will meet there again!

Aini Tossavainen

Finnish American Club of Saima

FITCHBURG, MASS - The FACS annual Turkey Dinner and Social will be held at Saima Park on Sunday, Nov. 13, at 3 p.m.

This event is sponsored by the FACS Board of Directors. Each member of the board is bringing pies for desert.

Everyone is welcome to come, but...

1. Your dues must be up to date to come at the membership rate.

2. Cost to members is \$3.00.

3. Guest tickets are \$6.00.

4. Join the FACS now and come in free.

You can take care of all these on the day of the dinner. Or contact Ruth Holm, 10 Mattson St., Fitchburg, MA 01420, tel. 345-5423.

Following the dinner there will be beano games for turkeys, etc.

The Christmas Party, a potluck dinner, will be held at Saima Park on Sunday, December 11, at 1 p.m.

All are welcome. Bring a dish for the table.

The NEWSLETTER has many times expressed the need to develop Saima Park, both as a place for us to enjoy our heritage and into a memorial for all of Finnish heritage.

This time we are planning to develop something to increase our enjoyment of the facilities at Saima Park.

Plans are underway to buy a 50-60 inch television. With this size screen the picture can be viewed from most locations in the hall.

Along with the TV would be the need for a VCR through which tapes could be run to produce the image on the TV.

With a setup like this it will be possible to show the latest from Finland plus tapes produced in the United States and elsewhere.

With a setup like this we could have a weekly social or showing of tapes that are of interest to us. This would enhance the social activity of the FACS.

We are also planning to buy a TV camera. We have done a poor job of recording our history and our activity for future generations to study.

With a TV camera all our affairs, big and small, can be filmed and saved for future viewing.

Along with this we are planning a dish type antenna in order to be able to have good reception of programs that are being offered by the networks.

It is Christmas time again. It is a time of giving. On your list of gifts, include a gift to Saima Park.

Your gift, large or small, will help us to bring this project to a reality this season.

Send your donation to: Finnish American Club of Saima,

P.O. Box 30, Fitchburg, MA 01420.

We are happy to announce that the plaques for the tables and benches have been installed.

The plaques were inlaid onto the tables and benches and then covered with clear heavy epoxy.

Three more tables and some benches have to be made to cover all the donations we received.

WE ARE NOT ACCEPTING ANY ADDITIONAL DONATIONS FOR THE TABLES AND BENCHES.

The tables and benches have been moved inside into the ravintola for the winter, so you will probably have to wait until spring to view your table.

THANKS FOR TAKING PART.

Dear Mr. Hannula and members of FACS:

Many thanks to all of you for the lovely evening at Saima Park... for the Finland Society Summer Seminar (students) on August 11.

We truly enjoyed the singing, dancing, and socializing. The folk dance program was excellent.

The evening sure added to our studies of the Finnish language.

Turn to FACS page 10...

Kalenteri

CALIFORNIA

Nov. 19 - Dramatized English-language reading of "Snow in May," a three act play by Eeva-Liisa Manner, Finnish poet-playwright, 7:30 pm, Finnish Brotherhood Hall, 1970 Chestnut, Berkeley.

MAINE

Nov. 20 - Finnish American Heritage Society of Maine monthly meeting, 2 pm, Congregational Church, East Main St., South Paris. Program of songs by Miriam Mayblom.

Dec. 11 - Finnish American Heritage Society of Maine monthly meeting, 2 pm, Congregational Church, South Paris. Christmas program of songs, readings.

MASSACHUSETTS

Nov. 12 - Dance, 8 pm-midnight, Saima Park, Scott Rd., Fitchburg. Music by Hi Lites.

Nov. 13 - Finnish American Club of Saima Annual Thanksgiving dinner, Saima Park, Fitchburg. Bingo after the meal. Reservations to membership secretary Ruth Holm, 10 Mattson St., Fitchburg.

Nov. 14 - Finnish Ski Club meeting, 6:30 pm, Raimo Ahti's camp, Fort Pond, Lancaster.

- Finnish Memorial Library open, 7:30-9:30 pm, Finnish Cultural Center, Hammond Building, Fitchburg State College, Fitchburg.

Nov. 15 - Finnish Golden Age Club meeting, 2 pm, Fellowship Hall, Elm St. Congregational Church, 264 Elm St., Fitchburg.

Nov. 19 - Elm St. Congregational Church Fair, 10 am-2 pm, 264 Elm St., Fitchburg.

- Dance, 8 pm-midnight, Saima Park, Fitchburg. Music by Hendela.

Nov. 21 - Finnish Memorial Library open, 7:30-9:30 pm, Finnish Cultural Center, Fitchburg State College, Fitchburg.

Nov. 27 - Finlandia Foundation Boston Chapter Pikkujoulujuhla with Revontulet Folk Dance group, Mt. Calvary Lutheran Church, Route 111, Acton. Dinner, children's dance program, and joulupukki. Reservations: Marja-Terttu Meharry, 105 N. Hancock St., Lexington, MA 02173 by Nov. 15.

MICHIGAN

Nov. 19 - Big Band Dance, 8 pm-midnight, Finnish Center 35200 W. Eight Mile Rd., Farmington Hills. Music by Happy Haapala's 10-piece band.

Nov. 20 - Finlandia Male Chorus concert, 3 pm, Finnish Center, Farmington Hills.

Nov. 26 - Papu and Towhead playing your favorite dance music, 8 pm-midnight, Finnish Center, Farmington Hills. Sponsored by Hoijakat and the Finnish Center Association.

MINNESOTA

Nov. 11 - Finnish and Swedish Traditional Instrumental and Vocal Folk Music Concert, 8 pm, St. Clement's Episcopal Church, 901 Portland Ave., St. Paul. Program by Koivun Kaiku and Gloria Morris-Grothe.

NEW YORK

Nov. 11 - Finlandia Foundation New York Metropolitan Chapter meeting, 8 pm, Central Presbyterian Church, Park Ave. and 64 St., Manhattan. Speakers and cello music.

Nov. 18 - Finnair Promotional, Imatra Hall, 740-40th St., Brooklyn. Movie, refreshments and much more! Call Imatra for further details (718) 438-9426.

Nov. 19 - Turkey Trot, 8 pm-?, Imatra, Brooklyn. Admission includes refreshments, food, dancing, and entertainment. Big Band music will be featured. Door Prize. Reservations accepted but not necessary.

Dec. 3 - Lucia Fest, 7 pm-?, Imatra, Brooklyn. Admission includes sandwiches, cake and coffee. Sponsored by Children's Club Lucia. Dancing to Artie Carlson.

All programs subject to change

Finlandia Foundation New York Metropolitan Chapter

Albert A. Star, President

NEW YORK, NY - There will be a meeting of the Finlandia Foundation at Central Presbyterian Church, Park Avenue and 64 Street, in Manhattan, November 11, at 8 pm.

The program for November will include appearances by two Finlandia scholarship recipients and a recital by a cellist.

Carol Rounds, who received her scholarship in 1984, will talk

about "The Benefits of University Study in Finland."

The other speaker, Paul Austerlitz, received his Finlandia Scholarship in 1983. Mr. Austerlitz's topic will be "Finnish Folk Music."

In addition the Finnish cellist, Erkki Lahesmaa, will perform some selections for us to end the program.

Refreshments will be served at the conclusion. All are welcome.

For Finlandia
Lee Alperin

Smith Funeral Home, Inc.
Elden E. Bjurling
Steven A. Palmer
Directors
69 Vernon St., Gardner, MA
Tel.: 632-0377

Finland's Lutheran Church as a bridge builder between East and West

by Paavo Kortekangas
Bishop of Tampere

The Bishop of the Synod of Tampere Paavo Kortekangas recently visited Massachusetts.

On October 19 he spoke at a dinner held in his honor by Consul Leonard Kopelman at Boston's St. Botolph Club.

The following afternoon he made an informal visit to the Messiah Lutheran Church in Fitchburg.

What follows is the complete text of the Bishop's prepared address from which he read excerpts at the dinner in Boston.

- continued from last week -

The Lutheran Church of Finland as Part of the Western Christendom

Finland is, on the one hand, a religiously very uniform, and on the other hand, a very multi-faceted country.

The Lutheran Church is the biggest; approximately 90% of the population belongs to it.

We cannot speak of a state Church in Finland, since it is internally independent, even though it does have certain ties to the government.

This mainly means that the government holds the Church to be both an important spiritual influence and a creator of morals.

In principle, however, the government is religiously neutral.

The Greek Orthodox Church of Finland, to which about 1% of the population belongs, is in a

same sort of position as the Lutheran Church.

Its importance is far greater than its small size might indicate. A complete freedom of religion reigns in Finland.

One may choose to belong or to not belong to the Church. About 8% of the population does not belong to any Church. These people do not have to pay any Church taxes or membership fees.

This freedom of religion has been in effect for the past 65 years.

In spite of the fact that not all members of the Church are religiously active, it is very difficult to draw the line between activeness and passiveness.

Even rare activeness and voluntary financial contribution does mean something and is an indicator of religious commitment - even though it may be weak.

The Finnish Lutheran Church is clearly a western Church. Its historical roots are found where the roots of Lutheranism itself are found.

The strongest ties remain with our sister Churches in the other Scandinavian countries.

In spite of the fact that Finnish is not a Scandinavian language, ties with these Churches are unusually strong.

The Lutheran Church of Finland has been an active participant in many Church federations. It was one of the founding members of the Lutheran World Federation in 1947, and remains the third largest member Church.

From a certain point of view,

one may say that the Finnish Lutheran Church has truly been a bridge builder among the Lutheran Churches of the world, even when times were hard.

The Lutheran Church of Finland was also a founding member among the group of Churches that made up the World Council of Churches 40 years ago, and has since actively taken part in its activities.

And again, the Finnish Lutheran Church has participated in the Conference of European Churches from the very beginning.

If we consider the present-day situation, we might perhaps say that international relations and ties are so widespread and numerous that it sometimes feels that they are even excessive.

But, since the topic is to speak of the Finnish Lutheran Church as a bridge builder, I will merely state that the ties with the western churches as well as with younger churches are also an obligating challenge to try to function as a creator of unity.

For certain historical and geographical reasons, Finland has been led into such a position. We see in this, quite simply, a calling from God.

In order that this role of bridge builder may be fulfilled, it is, naturally, necessary to try to create active ecumenical movement in one's own country. It would be interesting to speak of this as well.

I shall merely state, that especially in recent years, we have begun theological dis-

cussions with the Free Churches, the Pentecostal Church and the Greek-Orthodox church, in our own country.

The situation should not, of course, be romanticized. On the homefront, ecumenical work does often meet with difficulty, this is not to be denied.

It is also much easier for the leaders to negotiate, than it is to do any actual practical work.

Finland's Geographical Position as a Neighbour of the Soviet Union and its Influence on the Church

Finland's political policy since World War II has been quite clear.

Finland has wished to hold on to her independence and right to self-government at all costs.

Finland is a free, democratic country, even in the western sense. Finland has never been occupied either concretely or in spirit.

On the other hand, Finland has wanted to maintain her neutrality and impartiality. She is not a member of NATO any more than of the Warsaw Pact. She has her own Armed Forces which defend her borders from offence, no matter which direction it may come from.

We have, however, realized, that in order to remain independent and neutral as a neighbour of a large country like the Soviet Union, we must withhold from any unnecessary provocation.

In Finland, all political parties have full freedom of action.

During the war, the Communist party was forbidden. But after it was reallocated, it grew to be quite large.

In the postwar years, nearly a quarter of the votes voted communist. Communist members have also occasionally been in the Cabinet.

Through the years, however, the appeal of communism has spontaneously diminished, and for natural reasons. At the moment, only about 10% of voters vote communist.

Finnish communism is quite an unusual combination.

It is not necessarily the case, that all who vote communist are outside the Church.

On the contrary, we may say that the majority of them are members of the Church and some are even Christians.

Especially when I earlier served as bishop in eastern Finland, I was often confronted with this type of communism.

It is considered that by voting communist and by functioning in that party, they are improving the situation of the poor.

This political position does not mean the acceptance of atheism or the rejection of the Church. I could give examples, but there is not time enough for it.

In the postwar years, Finnish foreign policy has consistently developed not only towards an unconditional right to self-government and neutrality, but also towards openness and dependability.

We have had faith that agree-

ments made will hold, provided we also strive to comply with them consistently and objectively.

In the years since the war, the Church has also taken the stand that it will support the official state foreign policy.

We had especial trust in President Paasikivi and his patriotic character, and followed him although it was trying at times. We had faith in the agreements even when there was fear in our hearts.

The same has happened during the terms of President Kekkonen and our current head of state, President Koivisto.

About ten years ago, while visiting the Soviet Union with the delegation of the Lutheran World Federation, I got a good personal example of what our political situation is like.

There the media -Pravda, Tass, Izvestija, etc. - interviewed me, among others.

When the editor introduced me, he said:

"Here is a Finnish bishop, who is a member of the delegation. We know that Finland is our best friend in the western, capitalist world."

I had nothing against it that the Soviets understood that we belonged to the west, yet also wanted to uphold our friendly relationship with the east.

It is along these lines, the lines of trust and cooperation, openness and mutual respect, independence and neutrality, that we have also wanted to build the connections between Churches.

Occasionally, efforts have been made to tempt us into more radical positions, into the smuggling of Bibles for example, and other undertakings of a suspicious nature. We have regarded these as temptations that should be avoided.

The smuggling of Bibles, for example, has done much more harm, than brought about any positive results.

Through the years, we have requested legal permission to provide Bibles to the Soviet Union. We have received licences many times, and have been able to provide the books through official channels, in open and honest ways. The same has taken place with other material help.

For example, we have been able to donate paper for the printing of Bibles and other religious literature.

It is an ethical question for us to try to work so that agreements are obeyed - despite the fact that sometimes we find some laws to be unreasonable.

- to be continued -

FACS

uage and culture.

Once again, kiitos!!

Sincerely, Vera Linnansalo, Akron, Ohio.

On Sunday October 23 about a hundred came to Saima Park to take part in a tribute to Sirkka Liukkonen. Sirkka had passed away in March of this year.

Sirkka was remembered for her more than 50 years of taking a leading part in Finnish affairs in Worcester.

She was honored for leaving a legacy to Saima Park, with which we can further develop the park.

The program included Finlan-

dia, on tape, sung by the Tapiola Choir of Finland.

A summary of Sirkka's activity and contribution to the Finnish clubs in the area was given by Tarmo Hannula.

A long-time acquaintance, Roy Helander, played some of Sirkka's favorite pieces on the piano, including Shubert's Serenade.

A poem that had been written for the Liukkonens' 20th anniversary was read by Miriam Orava.

With Finnish music in the background the guests enjoyed a beautiful coffee table prepared by members of the Fin-

nish American Club of Saima.

I wish to thank Roy Helander and Miriam Orava for their contribution to the program.

I wish to thank the following for preparing the coffee table: Linnea Poikonen, Sirkka Tas-tula, Aili Weeks, Lyyli Holman, Ann Anderson, Sadie Sakkinen, Olavi Tastula, Dagny Nykänen, Elaine Wiktorski, and Andrew Anderson.

Beginning January 14th and the second Saturday of every month thereafter, the dances at Saima Park will feature Finnish and/or Scandinavian music.

For Jan. 14, Feb. 11, and for March 11 we have booked Veikko Honkala.

We plan to give these evenings special attention. We hope you plan to come to these affairs.

Tarmo A. Hannula

Other Cape

continued from page 8

icians, artists, firefighters, goldsmiths, business people, politicians and others who have all seen the growth of this, the oldest harbor town in our country.

Gloucester shares the Cape with the city of Rockport... but that is another story.

Finnews

"Look at Finland" Photo exhibition

An exhibition of 46 beautiful photographs of Finland and the Finns has been prepared by the Press and Cultural department of the Finnish Embassy in Washington, DC.

It is the result of a working trip to Finland undertaken by five nationally renowned American photographers all of whom visited Finland for the first time.

The different interpretations of Finland and her people, moods and character make a striking and distinctive collec-

tion of prints.

Each picture is approximately 30"x20" and is mounted on a wooden frame which makes hanging and display simple.

This "Look at Finland" is available for exhibition, free of charge, by any interested party or institution.

Inquiries should be directed to Mrs. P. L. O'Rourke, Embassy of Finland, 3216 New Mexico Avenue NW, Washington DC 20016, phone: (202) 363-2430.

Personals

I am waiting to hear from a Protestant female, not much over 30 years of age, in good health, and interested in a secure, happy future. Respond in care of Raivaaja, att. TR, P.O.Box 600, Fitchburg, MA 01420.

Wayside Caterers -pitopalvelu huolehtii juhliesi ruokapuolesta

Tiedät, että kutsut pitäisi järjestää, mutta sinulta puuttuu joko kokkaamiseen tarvittava aika tai taito. Mitä tehdä?

Ei syytä huoleen, sillä Marlborossa toimiva Wayside Caterers, Inc. on vastaus pulmiisi. Tämä kahden energisen suomalaisen pitopalveluyrityksen erikoistunut suomalainen ja skandinaavisiin ruokiin, mutta on perehtynyt myös amerikkalaisen ja eurooppalaisen keittiön salaisuuksiin.

Wayside Caterers, Inc. oli luonnollinen seuraus sen omistajien kiinnostuksesta ja rakkaudesta ruoanlaittoon. Naapurukset, Liisa Chanoff ja Pirjo Silen, vaihtelivat ensin reseptejä, sitten kokkailivat yhtä sun toista yhdessä ja ennen kuin huomasivatkaan alkoivat puhua yhteisen likeyrityksen aloittamisesta.

Viimeiset viisi vuotta he ovat kokeneet Finlandia Foundationin Bostonin jaoston kerkereitä ja erilaisia sukujuhlia varten.

Pirjon appivanhemmat olivat ne, jotka usuttivat paneutumaan ruoanlaittoon oikein tosimeleillä.

Toukokuussa Pirjon ja Lissun yritys Wayside Caterers, Inc. aloitti virallisen toimintansa. Silloin vuokrattiin lähistöllä olevan leipomon keittiö ja silloin rekisteröitiin yhdistys.

Asiakaskunta on kasvanut tasaisessa tahdissa pikku hiljaa. Noin puolet asiakkaista on joko suomalaisia, skandinaaveja tai eestiläisiä.

Tyytyväinen asiakas usein suosittelee toisille. Nimi on alkanut kiertää, eikä ihmeikään, sillä nämä suomalaiskokit ovat kyllä maineensa veroisia.

Ruoka on erinomaista, tuoreista ja ensiluokkaisista aineksista valmistettua ja kauniisti tarjolle asetettua. Siinä on iloa sekä vatsalle että silmälle.

Lissu (os. Laikari) on kotoisin Pohjanmaalta, Oulaisista. Yhdysvaltoihin hän muutti runsaat 20 vuotta sitten, 1967. Vuotta aikaisemmin hän oli tavannut nuoren amerikkalaisen opiskelijapojan Euroopassa ja hänen takiaan tulikin tälle mantereelle.

Ensimmäisenä kesänä Lissu kertoi työskennelleensä Philadelphiassa, missä sekä kostea kuumuus että vähäinen englanninkielinen taito tuottivat hetkellisiä tuskia.

Muutto Uuteen Englantiin oli ilmeisesti hyvä ratkaisu, sillä Lissu sanoi viihtyvänsä Marlborossa, minne hän on juurtunut miehensä ja kolmen lapsensa - 17- ja 15-vuotiaitten poikien ja 11-vuotiaan tytären - kanssa.

Hänen miehensä on fennofiili, ja sekä mies että lapset puhuvat suomea ja Lapset ovat ylpeitä äitinsä suomalaisuudesta.

Pirjo (os. Wetterstrand) saapui Bostoniin 12 vuotta sitten ja tapasi heti ensimmäisellä viikolla nykyisen aviomiehensä. Suomessa vietettyjen häitten jälkeen pariskunta asui Kaliforniassa kaksi vuotta ennen kuin muutti Uuteen Englantiin.

Pirjo (os. Wetterstrand) on kotoisin Kiteeltä, karjalan kunnailta ja saapui Bostoniin 12 vuotta sitten ja tapasi heti ensimmäisellä viikolla aviomiehensä.

Suomessa vietettyjen häitten jälkeen pariskunta asui kaksi vuotta Kaliforniassa ennen kuin asettui Uuteen Englantiin.

Pirjonkin lapset - 7-vuotias poika ja 5-vuotias tyttö - puhuvat suomea. Ja hänenkin miehensä on hyvin suomenmielinen, oli käynyt Suomessa jo viisi kertaa ennen kuin tapasi Pirjonkaan.

Pirjo kertoi olleensa kiinnostunut keittämisestä ja paistamisesta jo lapsesta asti. Pienestä pitäen hän seisoi äitinsä vieressä tämän leivokkelissa.

Lissu puolestaan ei koskaan kokannut kotona. Kiinnostus ruoanlaittoon syntyi vasta aikuisena. "Amerikkalaisen elämään kuuluu ystävien kutsuminen illallisille ja

se on innostanut ruoanlaittoon," hän totesi.

"Noin 15 vuotta sitten täällä asui yksi karjalainen kotitalousopettaja Kaisa Naulapää, jonka kanssa kokkasimme. Meitä oli noin kymmenen naisen ryhmä," Lissu kertoi.

Sekä Lissu että Pirjo olivat samaa mieltä siitä, että varsinkin suomalainen ruoka on tullut täällä tärkeäksi. Koulujen nyyttikesteihin tulee aina laitettua suomalaista ruokaa, toska-kakkua ja lihapullia yms.

Yhteistyö sujuu mainiosti, taidot ja työt tuntuvat jakautuvan tasapuolisesti. Kumpikin tekee kaikkea. "Mutta karjalan piirakoissa on Pirjo ekspertti", Lissu huomautti.

Wayside Caterers -ruokapalvelu huolehtii niin pienistä kuin suuristakin kutsuista. Kaikki tehdään asiakkaan toiveiden mukaan. Yhdessä käydään läpi peruslistat: alkupalat, illallisruoat, salaattit, jälkiruoat, brunssit ja lounaat. Mutta listoja voi muuttaa asiakkaan toiveiden mukaan.

Hinnat ovat keskitasoa. Jotkut asiakkaat ovat erittäin tarkkoja hinnoista, toisille hinnat ovat sivuseikka, kunhan vain saavat hyvää ruokaa pöytään.

Tähän astisista suurimmat juhlat olivat 300 hengelle. Tyypillisimpiä ovat ehkä buffet-tyyppiset pitopöydät. Suosituin leivonnainen on ilman muuta pullarinkeli. Sitä tilataan paljon.

Amerikansuomalaiset ovat mieluisia asiakkaita. Heiltä saa paljon kannustusta ja tunnustusta. Suomalaisen ruoan taitajista näyttää olevan puute, koska vain harvoissa suomalaistilaisuuksissa on suomalaista ruokaa.

Pirjon ja Lissun pyrkimyksenä onkin tehdä suomalaisen ruoka tunnetuksi. He mielellään tutustuvat uusiin suomalaisjärjestöihin, koska

niitten joukosta varmasti löytyy monia suomalaisen ruoan ystäviä.

Alku on ollut lupaava. Nyt työn alla on panna Chanoffien autotalli remonttiin. Sinne valmistuu Wayside Caterers, Inc.:n ikioma keittiö. Kaikki tarpeelliset luvat on jo saatu, työt pääsevät käyntiin lähipäivinä.

Oma keittiö kodin yhteydessä on tietysti paras ja kätevin ratkaisu. Sinne voi mennä lyhyeksi aikaa, kun ei ole automatkan päässä.

Oma keittiö mahdollistaa myös kapasiteetin laajentamisen. Puheilla on ollut mm. leivonnaisten myyminen lähi- ja kaukomaan erikoisruokia kaupittelevissa pikkuputiikeissa.

Wayside Caterers, Inc.:n ruokalistat tuovat veden kielelle. Alkupaloja on sekä kylmiä että lämpimiä, suomalaisille tuttuja silli- ja lohiruokia näkkileipineen, erilaisia piiraita ja pikkuvoileipiä, vihanneksia jne. Listaa voisi jatkaa loputtomiin.

Entäpä pääruoat? Miltä kuulostaa lampaanpaisti valkosipuliperunoineen? Tarjolla on monia pastoja erilaisine kastikkeineen, kana-, liha- ja kalaruokia, lasagnaa ja muita herkkuja.

Jälkiruokien joukosta löytyy suklaaseen kastettuja mansikoita, tryffeileitä, pikkuleipiä, juustokakkuja, hedelmätorttu, Linzer- ja Sacher-tortut ynnä muuta.

Tämän vuosikymmenen aikana brunssista (aamiaisen ja lounaan välimuodosta) on tullut erittäin suosittua. Wayside Caterers tarjoavat useita herkullisia vaihtoehtoja kotitekoisine croissant-pullineen, munakasrullineen ja lohineen.

Lounaslistoilta löytyy salaatteja, soppia ja ranskalaisia quiche-piiraita.

jatkuu sivulla 13

Joulutervehdyksiä

Tervehdi ystäviäsi Jouluna

Raivaajan välityksellä

\$11.00 ilmoitus

Hauskaa Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta
(Voitte myös valita oman tervehdyksenne)

Toivottaa: Nimi

Osoite

\$1.50 nimi

\$5.50 ilmoitus

\$2.00 nimi ja
osoite

Hyvää Joulua ja Onnea
alkavalle vuodelle

Toivottaa: Nimi
Osoite

Lähetä tervehdyksesi ensi tilassa osoitteella:
Raivaaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420

Tervehdyksenne tulee olla toimituksessamme jouluk. 2.:een päivään mennessä. Kaikki yksittäiset tervehdykset julkaistaan jouluk. 7.:n päivän lehdessä.

Vaihteeksi näinkin päin. Mestarikokit Liisa Chanoff (vas.) ja Pirjo Silen nauttimassa omia herkkujaan.

Tulevia tilaisuuksia

Suomalainen Kultaisen län Kerho kokoontuu tiistaisin klo 2 ip. Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm St., Fitchburg.

Tanssit saiman Puistossa lauantaina, marrask. 12. p:nä klo 8 - 12 yöllä. Hi Lites takaa tahdin. Järjestäjä FACS. Kaikki tervetulleita!

Finnish Ski Club kokoontuu maanantaina, marrask. 14. p:nä klo 6:30 ill. Raimo Ahdin kämpällä.

Fitchburg ja ympäristö

Kultaisen län Kerho

Suomalainen Kultaisen län Kerho kokoontui tiistaina, marrask. 1. p:nä Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm St., Fitchburg.

Kokous alkoi presidentti Anton Nopasen tervetuloistotuksin, mitä seurasi "America" ja "Maamme laulun" laulaminen Neima Johnsonin säestäessä pianolla.

Sihteeri Irene Vilakari luki edellisen kokouksen pöytäkirjan, mikä hyväksyttiin yksimielisesti.

Martta Toropainen kertoi Ester Kleimolan soittaneen hänelle New Yorkin osavaltion, missä hän asuu nykyisin. Mrs. Kleimola lähetti terveisiä ystävilleen ja kerholaisille. Hänen osoitteensa on: Ester Kleimola, c/o Anttila, 199 Manhattan Ave., Hawthorne, NY 10532. Ystävien kirjeet varmasti ilahduttavat häntä.

"Happy Birthday" laulettiin viikon syntymäpäiväskäreiden kunniaksi: Aili Berg (lokak. 31) ja Laina Roiko (marrask. 5).

Suurkiitokset seuraaville heidän kerholle antamistaan lahjoista: Aili Berg ja Laina Roiko kumpikin lahjoittivat \$10.00 syntymäpäivänsä johdosta.

Seuraavat lahjat saatiin kahvipöytään: Miriam Orava - kuppeja; Ethel Anttonen - pikkuleipiä; Martha Kivimäki - omenakakku; Andrew Ahlfors - kuppeja; Lula Björbacka - maapähkinävoisia pikkuleipiä; Henni Lappalainen - marjapiirakka; Irene Vilakari - pähkinäkakku ja Aili Berg - M&M pikkuleipiä. Todella mukavaa, kun jäsenet ovat näin avosydämisinä ja mainioita kokkeja!

Viimeinen syyskauden kokous päätettiin pitää jouluk. 6. p:nä pikkujoulujuhlan merkeissä.

Ohjelma annettiin sitten Vieno Rantalan ohjaksiin ja hän aloitti tuomalla terveisiä Suomesta. Hän sanoi puheensa viikonlopulla vanhempiensa kanssa puhelimitse ja sai kuulla, että Suomessa satoi lunta! Kerholaiset toivovat, että täällä päin ei nähdä "sitä valkoista peitettä" vielä viikoihin.

Mr. Nopanen soitti monta kappaletta Jorma Juseliuksen yhtyeen "Häälässi" kasetista.

Henni Lappalainen luki huvittavan tarinan putoavasta satelliitista ja toisen naapurin tädistä.

Mrs. Johnson säesti Irene Vilakaria, joka lauloi useita kauniita sooloja. Oiva Rauma viihdytti useilla kauniilla kap-

paleilla, joista hän omisti yhden Mrs. Bergille tämän syntymäpäivän kunniaksi.

Ohjelma päättyi Mr. Nopasen soolojen ja yhteislaulun merkeissä.

Sitten saatiin nauttia maukaasta kahvista kaikkine herkuineen. Tarjoilusta huolehtivat Miriam Orava, Martha Kivimäki, Martta Toropainen, Lula Björbacka ja Henni Lappalainen.

Toivottavasti tapaamme taas ensi viikon tiistaina!

Henkilötiedustelu

Suomen New Yorkissa, NY, oleva yääkonsulinvirasto (os: Consulate General of Finland, 540 Madison Avenue, New York, NY 10022 - puh. 212-832.6550) pyytää tietoja seuraavista henkilöistä jatai o-maisistaan:

Smith, ent. Häggblom, Maria Matilda; s. 6.6.1881 Ahvenanmaa; puoliso Conrad Bernhard; lapset Helen Matilda Schroth ja Bernhard Smith.

Sonne, Veli-Pekka; s. 18.11.1937 Ruokolahti.

Vanhanen, Aune; asunut Moosup, CT; isänsä David Vanhanen; s. 31.3.1894 Mikeli; k. 4.7.1971 Lake Worth, FL.

Wesala, Ivar; s. 29.6.1895; k. 30.6.1963 Cloquet, MI.

Viirumäki, ent. Mäki; Juho Ilmari; s. 14.7.1905 Soini.

Wasama, ent. Tila; ent. Järvinen, Aino; s. 10.5.1885 Ori-vesi; asunut Lake Worth, FL.

Tanssit

Saiman Puistossa

Lauantaina, marrask. 12. p:nä klo 8 - 12 yöllä

Hi Lites soittaa

Kaikki tervetulleita!
Finnish American Club of Saima

LYDON & HAASE CO.

209 Fulton St., Norwood, Mass. 02062 Ph. 769-0719

KAIKENLAISIA PUTKITÖITÄ ja LÄMMITYSLAITTEITA

Kylpyhuoneita ja keittioita uudistetaan - Talouskoneita, Amana jääkaappeja ja pakastimia, Kitchenaid astianpesukoneita

Kaikenlaisia vakuutuksia... Puhutaan Suomea

NIEMI INSURANCE AGENCY, INC.

135 Main Street, P.O. Box 449
Välitetään myös kiinteistöjä

Westminster, MA
Puhelin 874-2921

Henry J. LeBlanc Insurance Agency, Inc.

Täydellinen vakuutuspalvelu
KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO
KODINOMISTAJIEN

AUTO - PALO - HENKIVAKUUTUKSIA

376 Summer St.
Fitchburg, MA
Puh. 343-4853
Eino E. Niinimäki

71 Main St.
Westminster, MA
Puh. 874-5323
Glenn E. Niinimäki
Kevin D. Nivala

SUOMEA PUHUVIA VIRKAILIJOITA

Kirkollisia

Bethel-Seurakunta

Suomen kielinen radiohartaustaus *Hyvät Uutiset* lähetetään joka sunnuntaiaamu asemalta WEIM 1280 Fitchburg, klo 8:45.

Yleinen (suomen kielinen) jumalanpalvelus pidetään sunnuntaina klo 2 ip. Elm Street Lähetyskirkossa, 264 Elm St., Fitchburg.

Seurakunnan pastorina toimii Taimo Majalahti, puh. 345-4264.

Erikoistilaisuuksista ilmoitetaan tarvittaessa.

Elm St.

Lähetysseurakunta

Sunnuntaina, marrask. 13 p., klo 8:30 aam. radiohartaustaus *New Life* asemalta WEIM 1280 Fitchburg. Jumalanpalvelus klo 9:30 aam. past. David Forry saarnaa. Klo 10:30 kahvi- ja mehutarjoilu. Klo 10:45 ap. Pyhäkoulu kaikenikäisille.

Tiistaina, marrask. 15 p., klo 7:00 ill. aikuisten kuoroharjoitus. Klo 7:30 ill. viikkoillan hartaustilaisuus. Kahvitarjoilun kustantavat Mr. ja Mrs. Reino Oja ja Mrs. Signe Kangas.

Suomen kielinen puhelinhartaustaus kaikkina vuorokauden aikoina numerosta: (508)-343-8118. Evankelista Kerttu Kopsala.

Messiah Luterilainen seurakunta

Sunnuntaina, marrask. 13 p., klo 7:45 aam. Suomen kielinen luterilainen tunti WCMX, 1000 am. Klo 9:00 aam. Rukous hetki. Klo 9:15 aam. Sunnuntaikoulu ja aikuisten Raamattu luokka. Klo 9:30 aam. Korkeakoululaisten Raamattu luokka. Klo 10:30 ap. Englanninkielinen jumalanpalvelus.

Torstaina, marrask. 17 p., klo 7:30 ill. "Elämä Hengessä" tunnit jatkuvat.

Perjantaina, marrask. 18 p., klo 5-7 ill. Spaketti-illallinen. Peritään pieni lahjoitus alkaalle "Preschoolille". Kaikki tervetulleita.

JOYCE I. HANNULA CFP

Personal Financial Planner

79 East Rd. P.O. Box 500
Westminster, MA 01473

874-0629 or 832-6368

IDS

Järjestämme matkoja
Floridaan ja
Suomeen ja
minne tahansa maailmassa

Puhumme suomea

GIT MATKATOIMISTO

69 Main St. Leominster
Puh. 537-4536

YHDEN ...
jatkoa sivulta 2

ensimmäisenä kuin toisena. Vuosina 1981-1987 pistepörsin voittajalle myönnettävä Art Tross Trophy kiikutettiin Väinön palkintokaappia koristamaan.

Kausista 1980 ja 1988 voidaan hieman kärjistää sanoa, että Gretzky epäonnistui. Hän sijoittui pistepörsissä vasta toiseksi.

Edmonton Oilersien paidassa "99" pelasi itselleen kahdesti myös Conn Smythe Trophyn, joka annetaan ansiokkaimmalle play-off kiekkoilijalle. Tällaiseksi Gretzky katsottiin kausilla 1985 ja 1988.

Liigan pelaajat äänestävät keskuudestaan NHL:n erinomaisimman pelaajan, jolle myönnetään Lester B. Pearson Award. Gretzky on nauttinut kollegojensa suosiota tässä suhteessa vuosina 1982-1985 sekä 1987.

Gretzkyllä
42 NHL-ennätystä

Kaiken kaikkiaan Wayne Gretzkyllä on hallussaan 42 erilaista NHL:n ennätystä. Hämmästyttävää määrää selittää osittain liigassa harrastettava erittäin perusteellinen erilaisten pelisuoritusten erottelu ja ynnääminen. Niinpä Gretzky voi ylpeillä, jos muistaa, esimerkiksi tehneensä nopeimman maalin toisen tai kolmannen erän alusta tai kelloitettuna, syöttäneensä eniten vieraspeleissä ja laukoneensa eniten alivoimamaaleja yhdellä kaudella.

Yhden kauden keskeisiä ennätysistä Gretzkyllä on hal-

lussaan mukava kirjo: eniten maaleja (92 v. 1982-83), eniten syöttöjä (163 v. 1985-86) ja eniten pisteitä (215 v. 1985-86).

Kaikkien aikojen parhaiden pistemiesten tilastossa Gretzky esiintyy ylivoimaisesti kaikkien aikojen tehokkaimpana pelaajana. Kun katsotaan otelumääriä ja Gretzky:n ikää voidaan mainiosti olettaa, että ilman katastrofeja Wayne Gretzky raivaa tiensä jokaisen kaikkien aikojen tilaston ykköspaikalle.

Gretzky:n yhdeksän NHL-kautta päähkinänkuoressa: 696 ottelua, 583 maalia, 1086 syöttöä, 1669 pistettä, 323 jäähyminuuttia. Play-Off-peleissä: 120 ottelua, 81 maalia, 171 syöttöä, 252 pistettä ja 56 jäähyminuuttia.

Teksti Petteri Raitio
(Demari)

WAYSIDE ...
jatkoa sivulta 11

Mutta kuten sanottu, asiakas itse päättää. Kaikki toiveet otetaan huomioon.

Omasta kokemuksesta uskallan suositella Wayside Caterers -pitopalvelua. Suomalainen ruoka on todella suomalaista, kokit tietävät mikä on sallittua ja mikä ei.

Ehdotankin, että leikkaatte Wayside Caterers, Inc.:in puhelinnumeron tulevia tilaisuuksia varten. Kannattaa soittaa: (508) 481-1784 tai (508) 460-9793.

SUOMEN ...
jatkoa sivulta 6

Kun toimittaja esitteli minut, hän sanoi: "Tässä on suomalainen piispa, joka on valtuuskunnan yhtenä jäsenenä. Suomestahan me tiedämme, että se on paras ystävämme läntisessä, kapitalistisessa maailmassa."

Minulla ei ollut mitään sitä vastaan, että Neuvostoliitossa tajuttiin, että me kuulumme läntiseen maailmaan, mutta halusimme ylläpitää ystävällisiä suhteita myös itään.

Tälle linjalle, luottamuksen ja yhteistyön, avoimuuden ja keskinäisen kunnioituksen, it-

senäisyyden ja puolueettomuuden linjalla, olemme halunneet rakentaa myös kirkkojen yhteyksiä.

Meitä on houkuteltu silloin tällöin jyrkkiin kannanottoihin, esim. Raamattujen salakuljetukseen ja muihin hämärepe- räisiin puuhiin.

Me olemme katsoneet tällaiset kiusauksiksi, joita tulee välttää. Raamattujen salakuljetus esimerkiksi on tuottanut paljon enemmän harmia kuin positiivisia tuloksia.

Olemme kirkkona vuosien varrella pyytäneet lailliset lu-

vat toimittaa Raamattuja Neuvostoliittoon. Olemme luvanneet monet kerrat myös saaneet ja voineet toimittaa virallisia karnavia myöten avoimesti ja rehellisesti kirjat perille.

Samoin on tapahtunut muun aineellisen avun kohdalla. Mm. olemme voineet lahjoittaa paperia Raamatun ja uskonnollisen kirjallisuuden painattamiseen jne. Meistä on eettinen kysymys yrittää toimia niin, että sopimuksia ja lakeja noudatetaan - olkoonkin, että joskus joku laki meistä tuntuu kohtuuttomalta.

LASTEN ...
jatkoa etusivulta

iranilaislapset ovat ilmaisseet "ilonsa" sen vuoksi, että he voivat sillä tavoin "auttaa perheitään". Lapsisotilaita kohdellaan usein raa'asti ja välinpitämättömästi. Kurinpitorangaistukset ovat usein täysin kohtuuttomia rikosten laatuun verrattuna.

YK-raportti tekee pienen

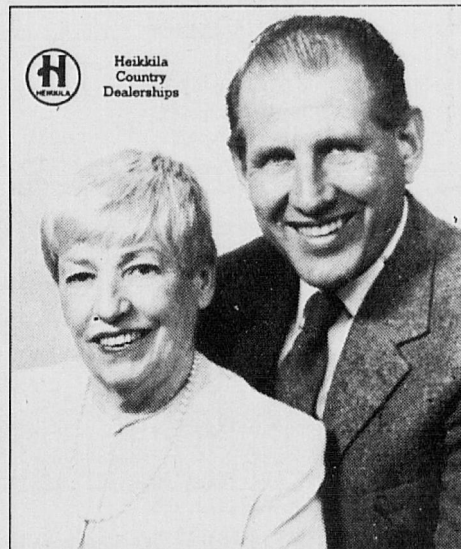
hyppäyksen myös kaukaisemman historiaan viittaamalla suomalaista alkuperää olevan Aki Hietasen tutkimukseen "Lasten militarisoiminen - eräitä trendejä".

Siinä kerrotaan, että Liivimaalla Ruotsin suurvalta- aikoina 1655 palvelleessa suomalaisessa rykmentissä oli

302 alle 18-vuotiaasta poikaa. Heistä alle 5-vuotiaalle maksettiin palkkaa taaleri vuodessa, 5-10-vuotiaalle kaksi ja 10-15-vuotiaalle kolme taaleria.

Tutkimuksen mukaan upseerit kohtelivat lapsisotilaitaan "hyvin".

Visit a Heikkila Country Dealership for New England's Lowest Prices!

Alice and Eugene Heikkila

You Pay Less Because Our Country Costs are Less:

OVER 600 NEW AND USED CARS AND TRUCKS AVAILABLE

Sales • Leasing • Rentals • Financing • Top Trade Allowances • Factory-Trained Service

LUNENBURG FORD

39 Mass. Ave.—Rte. 2A—Lunenburg
345-1011

LUNENBURG ISUZU

39 Mass. Ave.—Rte. 2A—Lunenburg
345-1011

YUGO

LUNENBURG YUGO

AND FORD USED CAR ANNEX
525 John Fitch Hwy., Fitchburg • 345-2508

YUGO

NORTH-END SUBARU/MAZDA

Rte. 13, Lunenburg
582-4911

SUBARU

MAZDA

NORTH-END USED CAR CENTER

Jct. of Rte. 13 and Rte. 2A, Lunenburg
345-1363

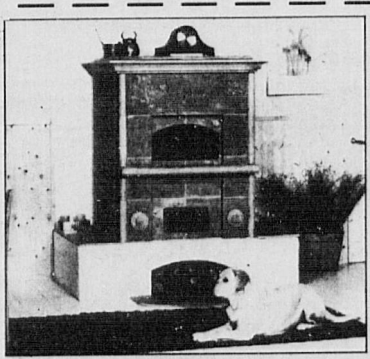

SOAPSTONE

Lähetäkää minulle korvauksetta
TuliKivi-lehti 1988.

NIMI _____
OSOITE _____
PUHELIN _____

TuliKivi
The New Alberene Stone Company Inc.
P.O. Box 300, Schuyler, Virginia 22969 USA
tel. 804-631-2226, 804-631-2677

HUHTALA OIL CO.

MAIN STREET, EAST TEMPLETON

Low
competitive
prices

FUEL OIL

CASH ON DELIVERY
or within 10 days
with established credit
MINIMUM 150 GALLONS

FULL SERVICE
632-1221

CASH ON DELIVERY
632-1226

24-HOUR
BURNER SERVICE
Dependability for over
40 YEARS

Our 3rd Generation
LOCALLY OWNED

Automatic Delivery is the same price as cash
Minimum 150 Gallons
11 Licensed Technicians
New Customers Welcomed

Our service area is from North Rutland to Orange

Suomen uutisia

Suomen uutisia

Oikeusministeriöltä esitys presidentinvaalista

Suomen oikeusministeri Matti Louekoski on esitellyt ministeriönsä esityksen presidentinvaalin muuttamisesta. Esityksessä presidentin peräkkäiset toimikaudet rajoitettaisiin kahteen kauteen.

Oikeusministeriön esityksessä rajausta ei kuitenkaan koskisi toimikausia, jotka ovat jo loppuneet ennen lain voimaantuloa.

maantuloa.

Näin presidentti Mauno Koiviston ensimmäistä toimikautta ei luettaisi mukaan ja hän voisi olla ehdolla myös vuonna 1994.

Oikeusministeriön ehdotuksessa puututaan myös presidentin valtaoikeuksiin. Ministeriö esittää, että presidentin nykyistä oikeutta hajottaa eduskunta rajoitettaisiin. Esityksen mukaan päätös hajotuksesta ja uusista vaaleista olisi tehtävä pääministerin esittelystä.

Lisäksi presidentin olisi kuultava pääministeriä myöntäessään eron hallitukselle tai sen yksittäiselle ministerille.

Oikeusministeriön esityksen mukaan presidentti valittaisiin suoralla, kaksivaiheisella kansanvaalilla.

Jos kukaan ei ensimmäisellä äänestyskierroksella saa ehdotonta enemmistöä, neljän viikon kuluttua pidetään toinen kierros, jossa on mukana kaksi eniten ääniä saanutta presidenttiehdokasta.

Pikku-uutisia

Insiöörien koulutus päämaja Suomeen

Unescon alainen insinöörien koulutuksen päämaja tullaan sijoittamaan Suomeen ja Otaniemeen Espooseen. Päämaja tulee sijoittumaan Teknillisen Korkeakoulun tiloihin.

Kauppa- ja teollisuusministeri Ilkka Suominen mukaan Suomi on valmis ottamaan aktiivisen roolin maiden välisessä teknisessä yhteistyössä.

Suomisen mukaan Otaniemi on kansainvälisenä teknologia- ja koulutuskeskuksena erinomainen ympäristö uudelle päämajalle.

Valtanen kiitti rauhanturvaajia

Puolustusvoimain komentaja kenraali Jaakko Valtanen onnitteli suomalaisia rauhanturvaajia eri puolilla maailmaa YK:n päivänä antamassaan päiväkäskyssä.

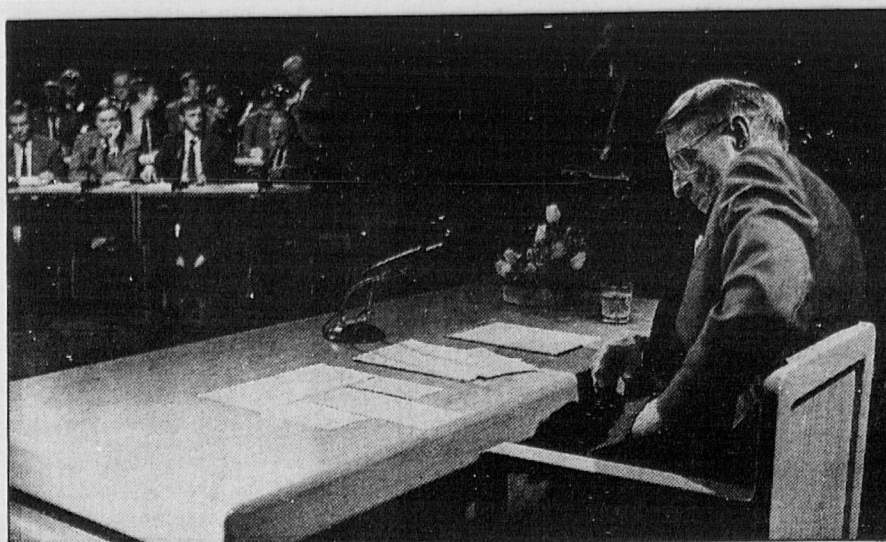
Valtanen mukaan Suomen YK-sotilaiden työ on kansainvälisen huomionosoituksen myötä tuonut arvonantoa myös Suomelle ja samalla maan puolustusvoimille.

Holkeri radiotentissä

Pääministeri Harri Holkeri vastaili toimittajien kysymyksiin pääministerin haastattelutunnilla ja mm. ilmoitti vastustavansa sdp:n puheenjohtaja Pertti Paasion ehdottamaa yksityis maiden kaavoituskieltoa.

Pääministeri sanoi pitävänsä kunnallisvaalien alhaisesta äänestysvilkkaudesta käytyä keskustelua pinnallisena eikä pitänyt äänestysprosenttia mitenkään katastrofina.

Holkerin mukaan äänestämättä jättäneet eivät ole yksi tasapäinen joukko, vaan äänestämättömyyteen on useita eri syitä.

Presidentti Koivisto lehdistötilaisuudessa.

Koivisto tv-tentissä

Presidentti Mauno Koivisto oli tunnin ajan toimittajien tentissä suorassa televisiolähetyksessä, jossa käsiteltiin kaikkia mahdollisia asioita, joita ehdittiin.

Koivistolta kysyttiin mm. Suomen suhtautumista Baltian maiden tilanteeseen. Koivisto vastasi, että kansanrintamat ovat yksityistä kansalaisten aloitteellisuutta ja Suomessa on virallista ulkopoliittikaa vieraisiin valtakuntiin, ei kansanliikkeisiin.

Samalla Koivisto ilmoitti, et-

tä hänen mielestään Suomen konsulaatin avaaminen Tallinnassa ei ole ajankohtainen asia.

Televisiolähetyksessä Koivisto ilmoitti, että Neuvostoliiton puoluejohtaja Mihail Gorbatschovin vierailu Suomeen ei toteudu tänä syksynä.

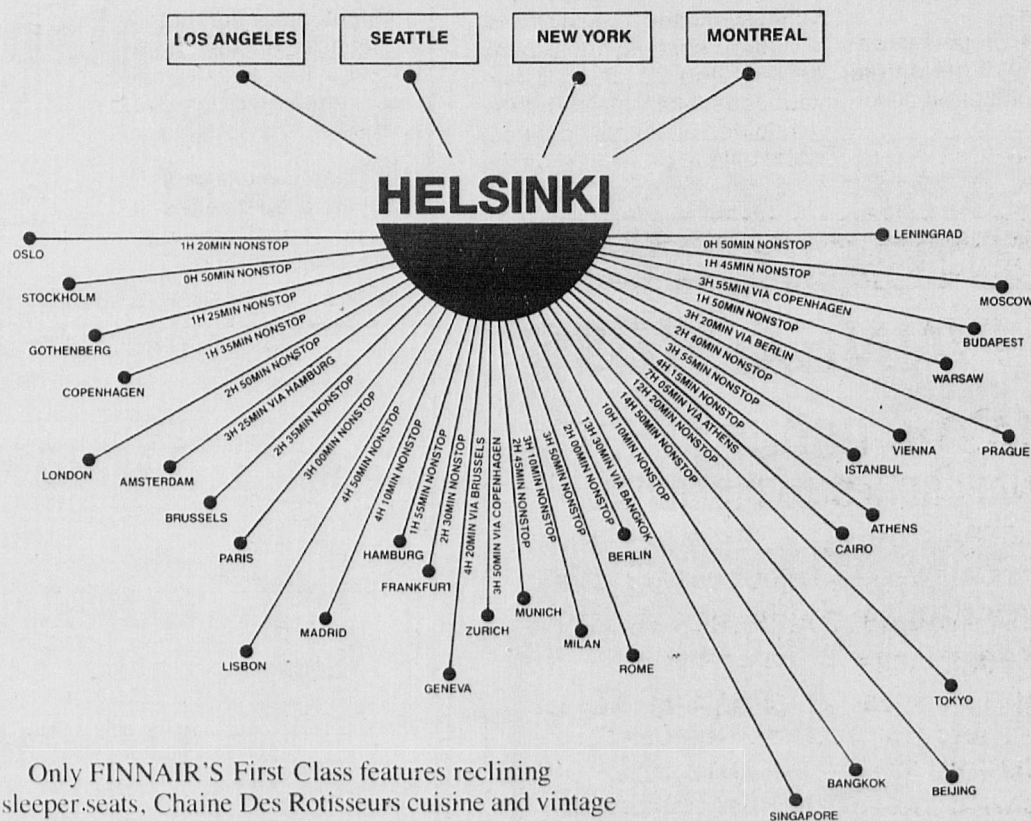
Koiviston mukaan Suomi ei tule hakemaan Euroopan yhteisön jäsenyyttä, se ei tule harkittavaksi. Presidentin mukaan EY:tä pitää lähestyä Euroopan vapaakauppaliiton

Eftan yhteistyöllä eikä Pohjoismaiden kesken.

Tulevista hallitusneuvotteluista Koivisto ilmoitti, että tulevien eduskuntavaalien jälkeen kaikki puolueet ovat samalla viivalla hallitusta muodostettaessa.

Lähetyksen jälkeen presidentiltä kysyttiin voisiko keskustan puheenjohtaja Paavo Väyrynen toimia pääministerinä hänen presidenttikaudellaan, mutta Koivisto ei vastannut tähän kysymykseen.

ONLY FINNAIR COVERS THE WORLD AND ALL FINLAND, TOO.

Only FINNAIR'S First Class features reclining sleeper-seats, Chaine Des Rotisseurs cuisine and vintage Dom Perignon champagne for your pleasure.

Only FINNAIR'S Executive Class offers a separate section of unique chaise-chairs with footrests and extra leg room... plus three dinner choices!

Only FINNAIR'S First and Executive Class passengers connecting to another FINNAIR flight in Helsinki get a free sauna or overnight stay with dinner, too.

For more information, contact FINNAIR, Toll Free 800-223-5700; In New York City 212-889-7070. For Cargo or FINNFAST Small Parcel Service, contact FINNAIR Cargo Nationwide, Toll Free 800-221-4300.

Suomen uutisia

Suomen uutisia

Pikku-uutisia

Voin käyttö vähenemässä

Suomalaiset ovat vähentämässä voin käyttöä ja siirtymässä yhä enemmän margariiniin käyttöön.

Tänä vuonna 32 prosenttia miehistä ja 22 prosenttia naisista käyttää voita, kun luvut kaksi vuotta sitten olivat 44 prosenttia ja 48 prosenttia.

Samaten maitotuotteiden käytössä ollaan siirtymässä yhä enemmän kevyempiin laatuuihin.

Rasvatonta maitoa juo 18 prosenttia naisista ja 12 miehistä. Kevytmaidon juo 46 prosenttia suomalaisista. Täysmaidon eli kulutusmaidon juo joka viides suomalainen.

Rasvojen käytön väheneminen ei kuitenkaan ole ulottunut juustoon tai makkaroihin.

Juustoa käyttää 69 prosenttia ja makkaraa 59 prosenttia suomalaisista ainakin kolme kertaa vuodessa.

Valmet ja Outokumpu pörssiin

Valtionyhtiöt Valmet ja Outokumpu on hyväksytty pörssiin. Hyväksymisestä päätti Helsingin Arvopaperipörssin hallitus.

Pörssiin tulevat Valmetin A-osake listalle ryhmään teollisuus ja Outokumpun A-osake samaan ryhmään.

Pörssilistalle on tänä vuonna hyväksytty 16 uutta yhtiötä ja sieltä on poistunut kaksi yhtiötä.

Yhteensä pörssissä on 66 yhtiötä.

Lahden MM -hiihdoissa historiaa

Ensi talvena Lahdessa hiihdehävissä maailman mestaruuskisoissa tehdään historiaa, sillä kisoissa otetaan veridopingtesti. Uuden testin tarkoituksena on poistaa aiheeton syyllisyys.

Kun testi otetaan suoraan verinäytteestä, niin kuulopuheet veridopingistä voidaan unohtaa.

Lisäksi Lahden kisoissa on se muutos, että urheilijoiden sukupuoli määritellään pelkästään silmämääräisesti eikä epävarmoilla kromosomitesteillä.

Suurlehdille kehitysyhtiö

Yksitoista suurta suomalaista lehtitaloa on perustanut yhteisen kehitysyhtiön, jonka tavoitteena on iskeä maakuntalehdistössä esiintyviä "vihamielisiä" osakekaappareita vastaan.

Uudessa kehitysyhtiössä ovat mukana Turun Sanomat, Sanoma Oy, Etelä-Suomen Sanomat, Hufvudstadsbladet, Ilkka, Kainuun Sanomat, Keski-Pohjanmaan Kirjapaino, Keski-suomalainen, Kaleva, Savon Sanomat ja Satakunnan Kirjateollisuus.

Kullakin yhtiöllä on yhtä suuri osuus.

Aamulehti-konserni ei ole kehitysyhtiössä mukana.

Uuden kehitysyhtiön nimi on Pro lehdistö ja se ostaa kaappausuhkan alaisten lehti-yhtiöiden osakkeita ja tukee osakkeillaan paikallisia omistajia.

Naisten osuus valtuustoissa lisääntyi

Ensi vuoden alussa aloitavissa uusissa valtuustoissa on enemmän naisia kuin ennen. Naiset lisäsivät valtuustopaikkojaan noin 200 paikalla.

Kunnallisliiton keräämien tietojen mukaan naisia valittiin uusiin valtuustoihin kaikkiaan 3,405 eli 27 valtuuston jäsenmäärästä.

Edellisissä kunnallisvaaleissa naiset saivat valtuustopaikoista 25,3 prosenttia.

Suurin naisten osuus on Riihimäellä, missä naisten osuus on 48,8 prosenttia valtuustopaikoista. Yli 45 prosentin päävivät myös Keitele, Espoo ja Pirkkala.

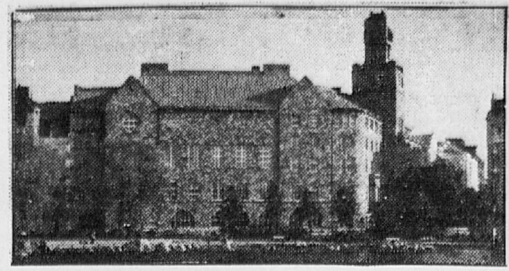
Puolueista naisvaltaisoin sdp, missä naisten osuus on 33,5%, kokoomuksessa naisia on 30,4% ja keskustassa 22,1%.

Stockmann ostaa Seppälän

Stockmann Oy aikoo ostaa lasten- ja nuorisomuotiin erikoistuneet Seppälä-yhtiöt.

Kauppahinnaksi ilmoitettiin 300 miljoonaa markkaa. Stockmann järjestää kaksivaiheisen osakeannin kaupan rahoittamiseksi.

Stockmannin mukaan yhtiöiden toiminta jatkuu entisenlaisena ja Seppälästä tulee Stockmannin tytäryhtiö.

Helsingin Työväentalo

Taistojen tyyssija

"Vastaisten taistojen tyysijaksi" vihittiin Helsingin työväntalo lokakuussa 1908. Nyt, 80-vuotispäivää juhliessa, rakennuksen isäntä eli Helsingin Työväenyhdistys on julkaissut rakennushistoriikin, jonka ovat laatineet Riitta Pakarinen Helsingin kaupungin museosta ja Tero Tuomisto HTY:stä. Kirjan hinta on 60 mk.

Talon arkkitehti Karl Lindahl (1874-1930) oli ruotsalaissyntyinen mutta opiskeli ja teki elämäntyönsä Suomessa. Yhdessä Valter Thomén kanssa hän oli ennen työväntaloa

suunnitellut mm. Lönnrotinkadun Polin ja Kustannus Oy Otavan Uudenmaankadun rakennuksen, molemmat kansallisromanttiseen jugendtyyliin.

Työväentalon historiikki on rakennettu eloisesti, aikakauslehden tapaan. Yhtenäistä tekstiä täydentävät eri teemoja korostavat laukot, ja kuvia on käytetty runsaasti.

Rakentamisen eri vaiheet - graniittilinnan jatkaminen 1925 ja Paasivuorenkadun puolelle 1955 noussut liikelä - tulevat esiin havainnollisesti, samaten ympäristö.

Permannelle sylkeminen, huutaminen ja kaikki ilki-valtaisuus on täällä jyrkästi kielletty.

Järjestysvaliokunta.

Järjestysvaliokunnan ankara kieltotaulu löytyi Helsingin Työväentalon seinältä yhdistyksen 80-vuotisjuhlanäyttelystä.

* Celebrating our 25th Anniversary *

FINNEXPRESS

FINNTASTIC GROUP FLIGHTS

FINNAIR SCHEDULED SERVICE

WEEKLY DEPARTURES—WEEKLY RETURNS

MINIMUM STAY 1 WEEK — MAXIMUM STAY 1 YEAR

LOWEST AVAILABLE AIRFARES FROM

NEW YORK \$525 • SEATTLE \$625

LOS ANGELES \$725 • MONTREAL \$645*

* RULES AVAILABLE UPON REQUEST

CHILDREN 50% — INFANTS 10%

MONEY-SAVING TAX-FREE CONNECTIONS FROM ALL OTHER AIRPORTS IN NORTH AMERICA

SEATS ARE LIMITED — RESERVE YOURS EARLY

FOR RESERVATIONS CONTACT:

TRAVEL

SERVICE

40 East 49th Street New York, N.Y. 10017

Telephones:

212 832-8989

800 223-0567

Tilaus ja osoitteenmuutos

Osoitteen muuttuessa
liittää vanha osoite mukaan

Nimi _____

Osoite _____

Postinumero _____

UUSI TILAUS ☐ UUDISTUS ☐

MAKSU \$ _____

USA: 12kk \$20.00, 6kk \$13.00, 3kk \$9.00
Ulkomailla 12kk \$24.00, 6kk \$17.00

Raivaaja

P.O. Box 600
Fitchburg, MA 01420
Puh. (617) 343-3822

Marmorisia ja graniittisia
hautakiviä

BOLSTER Monumental Works
JOHN A. PRATT, omistaja

Route 26, Oxford, Maine
Puh. Norway 743-2673

MOODY'S DINER
and
CABINS

Erikoisia päivällisiä
Curb-palvelus

KOTITEKOISET LEIVOKSET
WALDOBORO, MAINE

NIPPA SAUNAKIUKAITA

Laatuvalmistetta sitten 1930
Nippa Supreme huoneenlämmittäjiä, Nippa Energy-Maid keskuslämmityslaitteita, Nippa Wildfire Campstoves, saunakiukaita ja saunan tarpeita.

Nopea toimitus

Bruce Mfg. Inc. P.O. Box 213
Bruce Crossing, MI 49912
(906) 827-3906

Jälleen myymiä halutaan

Maailman tapahtumia

MAAILMAN ERI
KULMILTA

E-Korea ennusteleee yhdistymistä

Etelä-Korean presidentti Roh Tae Woo on sanonut puoltavansa Yhdysvaltain luopumista Pohjois-Korean kaupasaarrosta.

Roh sanoi lisäksi parin viikon takaisessa Newsweek-lehden haastattelussa, että aika saattaa olla kypsä yhdysvaltalaisen joukkojen vetäytymisille Etelä-Koreasta.

Joukkojen vetäytyminen näyttää Etelä-Korean presidentin mukaan mahdolliselta yleisen jännityksen lieventymisen vuoksi muualla maailmassa.

Ruotsissa pula ammatti miehistä

Ammattikoulutuksen saaneen työvoiman puute on suuri Ruotsissa myös ensi vuonna, sanoo työmarkkinahallitus äskettäin julkaisemassaan katsauksessa.

Teollisuudessa työvoimapula on kasvanut koko tämän vuoden ja on huomattava ongelma monille yrityksille.

Teollisuussuhdanteet ovat parantuneet, eikä mikään viittaa siihen, että työvoimapula heilittäisi ensi vuonna, katsauksessa sanotaan.

Liettuassa julki Puna- armeijan julmuuksia

Natsi-Saksan joukkojen edeltä vetäytyvät Neuvostoliiton armeijan sotilaat kiduttivat 73 poliittista vankia ja teloittivat heidät sekä hautasivat heidän silvotut ruumiinsa metsään, kertoo Liettuan kommunistisen puolueen Sovjetska Litva -lehti.

Kirjoituksen mukaan joukkomurhan tekivät Puna-armeijan erään yksikön sotilaat Tyeljashin kaupungin lähellä kesäkuun yönä, 24. päivänä kesäkuuta 1941.

Veriteon asettaminen Puna-armeijan yksikön niskoille on jopa Neuvostoliiton avoimuuden aikana poikkeuksellista.

Sovjetska Litva -lehti sanoo, että alueelta lähtöä valmisteleita sotilaita johtivat "majuri Dontsov ja kapteeni Jermolajev".

Erillistutkimus käyntiin

Palmen murhan tutkiminen uhkaa jäädä sivuseikaksi

TUKHOLMA, Ruotsi - Tavallisen kansalaisen pää alkaa mennä jonkin verran sekaisin, kun alkaa meitä, kuka tutkii mitään Palmen murhan yhteydessä. Murhasta on kulunut kolme vuotta eikä ratkaisu tunnu olevan lähempänä.

Vähintään yhtä kiihkeästi kuin tutkitaan itse murhaa, tutkitaan myös murhatutkimuksia ja näiden synnysten seurauksena ovat saaneet viroistaan lähteä niin edellinen oikeusministeri kuin poliisiylikomandantti. Mutta murhaaja on edelleen vapaana.

Kaikkiaan Palmen murha oli tähän mennessä synnyttänyt 23 eri tutkimuskomissiota ja ryhmää. Uusin tutkimus pyöri käyntiin äskettäin, kun Dagens Nyheter-lehti julkaisi salaisia otteita murhatutkimusmateriaalista.

Tällä kertaa julkisuuteen pääsivät vuotamaan kurdien työväenpuolueen PKK:n kah-

den johtajan väliset puhelin-keskustelut juuri ennen murhaa ja sen jälkeen.

Salakuuntelut julki

Salaa nauhoitetuissa puhelin-keskusteluissa Saksan liittotasavallassa ja Ruotsissa asuvat PKK-aktivistit keskustelivat "kadulla pidettävistä häistä". "Häät" on poliisin tulkinnan mukaan koodisanoja murhalle. Samojen miesten murhan jälkeen käymässä puhelin-keskustelussa haluaa Kölnissä asuva PKK-johtaja saada varmistetuksi, että Palme todella on kuollut.

Sekä syyttäjäviranomaiset että oikeuskansleri ovat olleet tuottaneita tietojen vuotamisesta julkisuuteen.

Haitallista kaupantekoa

Saman aikaisesti poliisihallituksen vt. tiedotuspäällikkö Ingvar Eriksson sanoo, että joku tai jotkut sabotoivat ta-

hallaan Palmen murhan tutkimuksia levittelemällä väärää tietoa niin Ruotsissa kuin ulkomailla. Erikssonin mukaan väärin tietojen leviämisen julkisuuteen vaikeuttaa murhatutkimuksia, koska myös nämä tietolähteet on tutkittava.

Pääasia

Oikeuskansleri Hans Starmannin aloittama tutkimus siitä, kuka on päästänyt salaiset salakuuntelunauhoitukset julkisuuteen on siis järjestyksessä 24. tutkimus pääministerin murhan yhteydessä.

Tätä ennen on tutkittu niin poliisin kuin salaisen poliisin asioita, entisen murhatutkimusjohtajan Hans Holmerin tekemisiä ja tekemättä jättämisistä, tutkimuksen kustannuksista ja monia muita asioita, jotka saavat tavallisen svenssonin ihmettelemään, tutkiiko itse murhaa ylipäätään enää kukaan.

Leena Reikko
(Demari)

Etelä-Afrikka lakkautti oppositiolehden

Etelä-Afrikan hallitus kielsi viime viikolla maan suurimman oppositiolehden Weekly Mailin ilmestymisen neljäksi viikoksi. Kielto on hallituksen tähän asti jyrkin toimi oppositiolehdistöä vastaan sen jälkeen kun lehdistösensuuri tiukkeni maassa kesäkuussa 1986 julistetun poikkeustilan myötä.

Weekly Mailin levikki on 32,000 kappaletta, ja sen lukijat edustavat lähinnä valkoisia vapaamielisiä. Lehti on usein paljastanut poliisiväkivaltaa ja ihmisten epäoikeudenmukaista kohtelua mustilla esikaupunkialueilla.

Weekly Mail on kolmas hallituksen tänä vuonna kieltämä lehti. Vuoden alkupuoliskolla hallitus kielsi katolisen New Nation-lehden ja Kapkaupungissa ilmestyvän South-lehden kummankin kolmeksi kuukaudeksi.

Etelä-Afrikan sisäministeri Stoffel Botha antoi Weekly Mailille jo lokakuussa "viimeisen varoituksen" poikkeustilamääräysten rikkomisesta. Hän mainitsi silloin seitsemän artikkelia ja yhden ilmoituksen, jotka hänen mukaansa edistivät kielletyn Afrikan kansalliskongressin ANC:n asiaa.

NEXT STOP, SCANDINAVIA

SAS flies non stop to Scandinavia from New York, Chicago, Los Angeles and Seattle and offers convenient connections to more cities throughout Scandinavia.

See your travel agent or call SAS, toll free, 1-800-221-2350 (in New York City, call 718-657-7700; in Los Angeles 213-655-8600).

Make your next stop Scandinavia, with SAS.

SAS

THE AIRLINE OF SCANDINAVIA